

The price of knowledge is to be shared
Imam Ali

نامه بالندگی

نشریه داخلی دانشگاه فرهنگیان
● شماره چهارم ● تیر ۱۳۹۷

۱. یادداشت سردبیر ۱. گفتگو با دکتر سیاوش شایان ۲
۳. بررسی آموزش جغرافیا در آلمان ۴. بررسی مشکلات
آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان و مدارس از
دیدگاه دانش آموخته‌های دبیری جغرافیا ۷. روش
تدریس پیشنهادی در جغرافیا ۹. معرفی نرم‌افزارهای
جغرافیایی ۱۲. نقد علمی منابع جغرافیایی ۱۴. خلاصه
و نقد کتاب برنامه ریزی شهری برای شهرهای سالم
اروپایی (برمبنای مدل کارلین مارش) ۱۷. معرفی
کتاب ۱۹. رویدادهای مهم دانشگاه فرهنگیان ۲۱
معرفی کنفرانس ها ۲۵

جغرافیا آموزش

دکتر پری موسی‌پور
میاندھی

استادیار دانشگاه فرهنگیان

و بهره‌برداری بهینه از آن را آموزش می‌دهد. بعبارت دیگر جغرافیا می‌کوشد به سؤالات زیر پاسخ دهد: چه چیز، کجا، چرا آنجا و چگونه باید از آن بهره‌برداری کرد تا تعادل محیط حفظ شود. امروزه، جغرافیا به عنوان بخشی از علم ترکیبی جامعه انسانی در نظر گرفته شده است. هدف آن مطالعه ساختار و رفتار جامعه بشری است. بنابراین اهداف اصلی آموزش جغرافیا بایستی شناخت جامع محیط و ارائه روش‌های حفاظت و بهره‌برداری منطقی از آن باشد. آموزش جغرافیا باید توانایی‌های زیر را در دانش‌آموزان ایجاد کند: درک و فهم دانش جغرافیایی (مفاهیم و اصول علم جغرافیا و غیره)، مهارت‌های جغرافیایی، قدرت تفکر و ایجاد نگرش‌ها و ارزش‌های منطقی. بر این اساس در عصر جهانی شدن، یگانه راه حضورمستمر و موثر در صحنه جهانی، ارتقاء کیفیت نظام آموزشی با تاکید بر برنامه‌های آموزشی و درسی است. باتوجه به اینکه دیدگاه یک نظام به تعلیم و تربیت و برنامه درسی آن منعکس کننده جهان‌بینی آن نظام است. این جهان‌بینی نسبت به برنامه درسی بیانگر موضع‌گیری اساسی درباره فرایند یاددهی-یادگیری، اهداف، محتوا، نقش یادگیرنده، نقش محیط آموزشی، نقش معلم و غیره است. بر این اساس آموزش جغرافیا برای تجهیز نسل بعد به دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و شیوه‌هایی به منظور قدردانی، مراقبت و تصمیم‌گیری منطقی در مورد سیاره ما امری حیاتی است. آموزش جغرافیا در بهترین حالت آن، سهم منحصر به فردی در پیدایش دیدگاه‌های جهانی مهم در نزد جوانان دارد. چنانچه جغرافیا به شکل موثری تدریس شود مطالعه آن می‌تواند برای فراگیران جذاب و الهام‌بخش باشد و همچنین دانش جغرافیا به ما کمک می‌کند که شهروندان بهتری باشیم. از طریق آموزش جغرافیا می‌آموزیم که محل اتفاقات مهم را مشخص کنیم و با استفاده از دانش جغرافیایی تصمیم آگاهانه در مورد منابع ملی بگیریم. در نهایت دانش جغرافیایی به ما در پرسیدن سؤالات مهمی در زمینه سیاست‌هایی که به تغییر مناظر و کاربری زمین منجر می‌شود کمک می‌کند. تفاوت اساسی تدریس در جغرافیا با سایر رشته‌ها این است که چون دید و تفکر سیستماتیک با آن همراه است همواره با پیامد آموزش مهارت‌هایی همراه است و این عامل بزرگی است که جغرافیا را در میان سایر رشته‌ها ممتاز می‌گرداند. بر این اساس، دانشگاه فرهنگیان معاونت نظارت و ارزیابی تضمین کیفیت مدیریت بالندگی با توجه به اهمیت آموزش در دانشجومعلمان تصمیم تهیه خبرنامه آموزش جغرافیا گرفته تا علاوه بر اینکه اهمیت جغرافیا در حل مشکلات جامعه را نمایان نماید به بررسی مهمترین رویدادهای این رشته جهت استفاده پژوهشگران در این عرصه پرداخته شود. امید است با توجه به رسالت مهم دانشگاه فرهنگیان جهت آموزش دانشجومعلمان و تربیت معلم فکور در کلیه رشته‌های شانزده‌گانه از جمله آموزش جغرافیا در زمینه ارتقای علمی دانشجو معلمان موثر واقع گردد.

جغرافیا علمی است که سعی دارد ویژگی‌های مکان‌ها و پراکندگی پدیده‌ها، انسان‌ها و فرایندها را بر روی زمین تبیین کند. جغرافیا به روابط متقابل بین انسان و محیط اهمیت خاص قایل است. ویژگی اصلی علم جغرافیا، نگرش ترکیبی آن است و همانند دیگر علوم در حل مسائل از روش علمی استفاده می‌کند. جغرافیا از طریق شناساندن محیط، سهم عمده‌ای در اعتلای فرهنگ عمومی دارد و روش صحیح حفظ محیط

مشاغل جدید و وظایفی که جغرافیدانان به عهده گرفته بودند، خواه ناخواه اساتیدی که به این کشورها می‌رفتند این برداشتها را هم با خودشان به کشور می‌آوردند و در اینجا جغرافیا هم یک حالت جدیدی به خودش گرفت و از اینکه به بررسی قاره‌ها و کشورها بپردازد، ما عبور کردیم و کتب جغرافیایی تا به امروز که تدوین می‌شوند بیشتر بر پایه حل مسایل محیطی و جغرافیایی هستند و کتاب‌ها هم می‌شود گفت هم تازه هستند و مسایل به‌روزتر و قابل استفاده‌تری دارند؛ اما همانطور که گفتم نسل قدیم جغرافیا را در حد اطلاعات عمومی درمورد قاره‌ها و کشورها یا برای حل جدول و غیره می‌دانستند و شاید امروز هم گاهی این دیدگاه برقرار باشد. اما، نسل جدید که با کتاب‌های جدید سروکار دارند و در این زمینه تحصیل می‌کنند، برداشتها متفاوت و

اساسی‌تر است و می‌شود گفت در زمینه محیط‌زیست و هم در زمینه برنامه‌ریزی محیطی در این کتب مطالب بیشتری وجود دارد و یکی هم در زمینه آموزش شهروندی و این به نظر می‌رسد که کتاب‌های جغرافیا و جغرافیدانان یکی نگهبانان محیط‌زیست هستند و یکی هم مسایل برنامه‌ریزی و دیگری بخش مربوط به آموزش شهروند لایق و موثر و قاعده‌مند است و در زمینه مسایل محیطی امروز به نظر می‌آید که دانش‌آموزان چون از این کتب استفاده می‌کنند حساسیت‌های بیشتری هم طبیعتاً به محیط‌زیست دارند و همچنان که در یک مصاحبه‌ای با سازمان حفاظت از محیط‌زیست موجود هست انجام دادم، علت این که دانش‌آموزان ما با این کتاب‌ها حساسیت بیشتری نسبت به محیط زیست پیدا کرده‌اند و خودشون رو نگهبانان محیط‌زیست می‌دانند، می‌شود گفت که آموزش‌های نسبتاً خوبی را از این طریق دریافت کرده‌اند. فارغ‌التحصیلان جغرافیا در جامعه دانشگاهی امروز اکثراً در سه شاخه جغرافیای طبیعی و انسانی و فنون جغرافیایی هستند، اما برای آموزش جغرافیا تنها اقدام انجام شده، پایدار کردن رشته دبیری یا آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان هست؛ ما چطور می‌توانیم، این رشته جغرافیا را در دانشگاه‌هایی که سایر دانشجویان غیر از دبیری و آموزش، در حال تحصیل هستند وارد کنیم، من جمله دانشگاه‌های مراکز استان‌ها

گفتگو با دکتر سیاوش شایان (۱۱ مهر ماه ۹۷)

مصاحبه‌گر: صابر شاهی زینتلو؛ دانش‌آموخته نخبه جغرافیا دانشگاه فرهنگیان، پردیس قزوین و دانشجوی رشته ژئومورفولوژی و آمایش محیط دانشگاه تربیت مدرس

آقای دکتر خودتان را معرفی بفرمایید.

شایان هستم، مدیر گروه جغرافیای طبیعی دانشگاه تربیت مدرس و سر دبیر مجله رشد آموزش جغرافیا و در واقع دو محدوده کاری دارم یکی آموزش جغرافیا و یکی هم مسایل مربوط به ژئومورفولوژی. در دانشگاه با مسایل ژئومورفولوژیک سروکار داریم و آموزش ژئومورفولوژی و پژوهش در این زمینه و در وزارت آموزش و پرورش به شکل همکاری، کار انجام می‌دهم و در مجله رشد جغرافیا، در زمینه آماده‌سازی و مقالات مجله کار می‌کنم.

در مورد روند آموزش جغرافیا در کشور برایمان توضیح دهید.

در این زمینه مقالات متعددی داریم اما به نظر من اگر بخواهیم در مورد روند آموزش جغرافیا در کشور منبع و سند خوبی داشته باشیم، کتاب مرحوم آقای دکتر گنجی استاد گرانقدرمون نوشته‌اند، جغرافیا در ایران از دارالفنون تا انقلاب اسلامی که تا دوران انقلاب اسلامی را توضیح داده‌اند و برداشتها و تلقی‌هایی که در زمان‌های مختلف از جغرافیا می‌شود هم در ایران و هم در سایر کشورهای جهان، روی آموزش این رشته اثر می‌گذارد. یک زمانی جغرافیا مربوط به مناطق، کشورها، پایتخت‌ها، خلیج‌ها و اقیانوس‌ها و غیره بود که کتاب‌های متناسب با این برداشتها نوشته می‌شد و در آموزش مورد استفاده قرار می‌گرفت. اما در دوره انقلاب اسلامی به علت پیشرفت علم جغرافیا در کشورهای دیگر و ایجاد نگرش‌های جدید،

و موضوع مهمی که در این میان مطرح است این است که، آیا می‌خواهیم پژوهشگر جغرافیا تربیت کنیم یا پژوهشگر تربیتی که از جغرافیا استفاده می‌کند؟ باز هم جواب طبق مطلب قبلی که گفتم، باید بیشتر روی مبحث آموزش این رشته و روش‌ها و فنون معلمی جغرافیا وارد شوند تا به موضوعات تخصصی به شاخه‌های جغرافیا که این مرحله دوم است و بالاخره مرحله سوم مرحله دکتری است که طوری برنامه‌ریزی بشود که تخصص‌هایی که در دوران کارشناسی و کارشناسی‌ارشد کسب کرده‌اند را در دوره دکتری وسیع‌تر و تخصصی‌تر بررسی و یاد بگیرند. در حال حاضر نیز کمبود و عدم وجود تکنسین‌های جغرافیایی آموزش جغرافیا در سیستم آموزش و پرورش محسوس است. دلیل هم این است که ما این رشته را به صورت رشته دانشگاهی تا به حال نداشته ایم تا به زمانی که در دانشگاه فرهنگیان شروع به کار کردن در این زمینه کردند. آموزش زبان، آموزش ریاضی و غیره را داشته ایم اما رشته‌ای تحت عنوان آموزش جغرافیا نداشته ایم.

دانش جغرافیا در کشور با چه چالش‌هایی روبروست، چه در جامعه دانشگاهی و چه در جامعه معلمان و مدرسین این رشته؟

یکی از مشکلات اساسی که در زمینه آموزش جغرافیا و کلا در علم جغرافیا در کشور وجود دارد، این است که کسانی که وارد این رشته می‌شوند اغلب از علوم انسانی وارد می‌شوند و دیپلم علوم انسانی دارند. برای اینکه ما جغرافیا را خوب درک کنیم، لازم است که علوم مثل ریاضی و فیزیک و شیمی و بقیه علوم را آشنایی داشته باشیم. دانشجویانی که وارد این رشته می‌شوند به نظر، از این علوم مذکور به حد کافی بهره ندارند و اگر در این موضوعات کمبودی وجود داشته باشد هر چند آموزش هم قوی باشد، بالاخره ضعف‌هایی خواهند داشت. در اینجا با رشته نسبتاً دشواری سروکار داریم چون باید همه شاخه‌ها را آشنا باشیم و زمینه‌هایی از علوم مختلف را اشراف داشته باشیم که ورودی خوب و باسواد بالطبع خروجی بهتری خواهد داشت. در مصاحبه‌ای که با انجمن ایرانی ژئومورفولوژی هم داشته‌ام این موارد را ذکر کردم. ما برای رشته‌های جغرافیایی طبیعی از کسانی که دیپلم طبیعی داشته‌اند دانشجو می‌گرفتیم و دیپلم‌های ادبیات را برای رشته‌های جغرافیای انسانی مثل جغرافیای شهری و روستایی. دومین چالش این است که در ورودی‌های دانشگاهی ما چه فرایند و پردازشی انجام گرفته می‌شود؟ آیا برنامه درسی و واحدهای متناسبی دارند یا نه؟ در اینجا، باید ببینیم که فارغ‌التحصیلان جغرافیا قرار است چه نیازی از این کشور را رفع کنند.

یا دانشگاه‌های تربیت مدرس یا تهران و یا بهشتی که در کنار بقیه رشته‌های جغرافیای طبیعی یا انسانی مثل ژئومورفولوژی یا اقلیم‌شناسی و یا جغرافیای و برنامه‌ریزی شهری و غیره به این رشته نیز به صورت تخصصی بپردازیم؛ وقتی بحث آموزش مطرح می‌شود، پشت سر جغرافیا هم ما دو موضوع خواهیم داشت، یکی آموزش روش تفکر صحیح و روش تعامل و سازش، روش نحوه خواندن و غیره که نوعی علوم تربیتی به حساب می‌آید و یکی هم اینکه موضوع مورد آموزش چه موضوعی است، که جغرافیاست. به عبارتی می‌شود گفت کسی که وارد این رشته می‌شود باید هم از نظر موضوعی با جغرافیا آشنایی داشته باشد و هم از نظر روش‌های علوم تربیتی به شیوه‌های تدریس و ارزشیابی و غیره آشنایی داشته باشد. دانشگاه فرهنگیان در حال حاضر روی این دو بخش تاکید دارد و واحدهایی که دانشجویان دارند به روی این دو قسمت تاکید دارد؛ مسایل آموزشی و تربیتی و یک سری دروس تخصصی جغرافیا. با توجه به اینکه دانش جغرافیا دانش وسیع و گسترده‌ای به حساب می‌آید، تسلط برای تمامی موضوعات و علوم به عنوان یک واجب و ضرورت برای مدرسین جغرافیا تلقی می‌شود و بدون این امکان‌پذیر نیست. در رشته آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان، به دلیل اینکه با مباحث آموزشی سروکار دارند باید به حدی با این مسایل آشنا بشوند ولی در زمینه دروس تخصصی جغرافیا این مسئله ناکافی است و به صورت نیمه تخصصی و فشرده پرداخته می‌شود. بنابراین، باید یک آشتی در این قسمت برقرار کنیم و افراد علاقمند به این رشته باید توان این را داشته باشند که به نوعی موضوعات علوم تربیتی و آموزشی را با رشته تخصصی که در اینجا جغرافیا منظور ما هست را پیوند بدهند. حال ما می‌خواهیم واقعا جغرافیا به دانش‌آموزان بیاموزیم یا روش صحیح تفکر را با استفاده از شیوه‌های علمی و علوم تربیتی؟ جغرافیا در اینجا به عنوان یک وسیله استفاده می‌شود. یعنی ما در دوره دبیرستان نمی‌خواهیم جغرافیا را به دانش‌آموز نشان دهیم بلکه هدف این است آموزش از طریق جغرافیا تحقق یابد؛ همانطور که یک دبیر ریاضی آموزش از طریق ریاضی را آموزش می‌دهد؛ بنابراین تا دوران دبیرستان تکیه بر روی علوم تربیتی است و مسلم است که دبیری که بخواهد این موارد و موضوعات را تدریس کند باید مسایل علوم تربیتی را با عمق و غنای بیشتری یاد گیرد و موضوع مورد استفاده و وسیله‌اش، جغرافیا باشد که در واحدهای درسی دانشگاه فرهنگیان در دوره کارشناسی به حد کافی گنجانده شده است. در حال حاضر نیز دانشگاه فرهنگیان در حال برنامه‌ریزی برای دوره کارشناسی‌ارشد برای این رشته مشغول است.

و انباشت شوند خواه ناخواه این را به ذهن می‌آورد که شاید اینها ارزش ندارند در حالی که جامعه به ارزش اینها پی نبرده است. باید در هر سه قسمت پوشش‌هایی صورت بگیرد. اقداماتی مثل انجمن‌های علمی، مجلات، رسانه‌ها، تبلیغات برای این رشته روش خوبیست که این رشته و فارغ‌التحصیلان این رشته و تخصص‌شان را بشناسانیم که چه مشکلاتی از کشور را می‌توانند حل کنند تا از این طریق جغرافیا ارزش و اهمیت بیشتری را پیدا کند. همه اینها در جامعه‌ای اتفاق خواهد افتاد که علم و دانش و سواد را سر لوحه کار خودش قرار دهد و برای دستاوردهای علمی ارزش قائل باشد و می‌شود گفت نیازمند یک درک درستی هستیم به شرط آنکه پردازش به خوبی صورت گیرد و موادی که قرار است استفاده کنیم از کیفیت و سواد کافی برخوردار باشند و باید یک اداره استاندارد باشد تا این مواد و مصالح و خروجی‌ها را بسنجد تا به این پی ببرد که کیفیت لازم را دارند یا خیر و سپس وارد چرخه جامعه و اشتغال شوند.

یعنی خانه‌ای که قرار است ساخته شوند برای چه کسانی است؟ چند نفر قرار است ساکن شوند و چه نیازی دارند؟ پس نیازمند هستیم که نیازسنجی کنیم که برای رشته‌های مختلف جغرافیا در چه زمینه‌هایی نیاز داریم تا برنامه‌های درسی بهتری داشته باشیم. برنامه‌های درسی موجود با شرایط حاضر نشان می‌دهد که بر این اساس تنظیم نشده‌اند. سومین چالش این است که خروجی‌های ما الان در چه حالی هستند؟ آیا توانسته‌اند با آموزش‌هایی که دیده‌اند مشاغل مرتبطی را پیدا کنند؟ ما در این زمینه‌ها مشکل داریم و تعداد فارغ‌التحصیلان هم در حال افزایش است و تعداد افرادی که آموزش می‌دهیم برابر با تعداد نیاز کشور نیستند و یا گاهی آموزش‌های موثری ندارند و یا مصرف‌کننده‌های ما که در اینجا سازمان‌های دولتی و خصوصی هستند، آنها درست و صحیح از دست‌پرورده‌ها و موارد خارج شده استفاده نمی‌کنند. ممکن است بهترین مصالح را داشته باشیم اما وقتی به جای خود مصرف نشوند،

بررسی آموزش جغرافیا در کشور آلمان

دکتر پری موسی‌پور
میاندهی

استادیار دانشگاه فرهنگیان

تدریس وقتی پویا و خلاق می‌گردد که موجب تعهد یادگیرنده به امر یادگیری شود» (خورشیدی و همکاران، ۱۳۷۹). و این امر تحقق نمی‌شود مگر با انتخاب یک مدل یا روش تدریس مناسب. پس آموزش بسیار حائز اهمیت است و آموزش جغرافیا با توجه به اهمیت آن دارای ویژگی خاصی می‌باشد. بررسی پیشینه تحقیق حکایت از آن دارد که در مورد آموزش جغرافیا در کشورهای مختلف به صورت موردی مطالعه انجام شده است؛ به عنوان نمونه، مقصودی (۱۳۹۰) به بررسی چگونگی آموزش جغرافیا در آلمان پرداخته است. نصرت‌آبادی (۱۳۹۵) نقش برنامه و کتاب درسی جغرافیای دوره متوسطه در برداشت غرب از اسلام، در کشور آلمان را مورد ارزیابی قرار داده است. معافی (۱۳۶۸) به بررسی برنامه‌ریزی درسی و آموزش جغرافیا در آمریکا پرداخته است و میانجی (۱۳۹۵) به بررسی منشور بین‌المللی آموزش جغرافیا در سال ۲۰۱۶ پرداخته و عنوان کرده که اتحادیه بین‌المللی اصول و شیوه‌های ارائه شده و این منشور را به عنوان یک برنامه عملیاتی بین‌المللی مورد ستایش قرار داده و در ضمن جوانان

آموزش یا درس دادن امری است که همه انسان‌ها به نحوی با آن درگیری داشته‌اند، دارند و خواهند داشت. ولی چه کسی و با چه روشی به یاد دادن بپردازد آن مهم است. «موثر بودن هر مدل تدریس به میزان اشتغال فراگیران با فرصت‌های یادگیری بستگی دارد (جی، گانی سیلور و همکاران، ۱۳۸۰).

و کسانی که آموزش نه ساله را طی کرده باشند می‌توانند در دبیرستان مدارس گیمنازیوم که به مدت چهار سال است بروند (فرجی، ۱۳۸۰). مدارس گیمنازیوم برای آماده‌سازی دانش‌آموزان برای تحصیلات تکمیلی طراحی شده و کسانی که دوره ۱۲ یا ۱۳ ساله را طی کنند حق ورود به دانشگاه را دارند. در مدارس رال شوله دانش‌آموزان با سطح متوسط هوشی قرار دارند و مدارس هایت شوله وظیفه آماده‌سازی دانش‌آموزان برای آموزش حرفه‌ای را بر عهده دارند.

آموزش جغرافیا در آلمان

برنامه‌های درسی آموزش جغرافیا در آلمان

منظور و هدف از آموزش در آلمان جغرافیا این است که یک تصویر جغرافیایی از جهان معاصر عرضه نموده تا در زمانی که موضوع خاصی مطالعه شود یک درک عمومی از معنی جغرافیا داشته باشد. آموزش جغرافیا در مدارس متوسطه نظری در طول ۳۶ تا ۴۰ هفته و در هر هفته به میزان ۴۵ دقیقه از سال ۲۰۰۷ به ایالت‌ها برای آموزش ابلاغ شده است (مقصودی، ۱۳۹۰). در آلمان، اول جغرافیای محلی و سپس جغرافیای آلمان و بعد از آن جغرافیای اروپا و در نهایت جغرافیای دنیا مورد مطالعه قرار می‌گیرد. همچنین، آموزش جغرافیا در این کشور اجباری است و باید توسط متخصصین جغرافیا تدریس گردد. به طور کلی، جغرافیا به عنوان بخش عمده‌ای از سیاست مدن به دانش‌آموزان کمک می‌کند که دنیا را از نظر سیاسی ببینند و رابطه متقابل انسان با محیط و طبیعت را تشخیص دهند (گریو، ۲۰۰۸، ۲۰۰۷).

اهداف آموزش جغرافیا در آلمان

از مهمترین اهداف آموزش جغرافیا در آلمان می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- دانستن شرایط طبیعی و انسانی در مناطق مختلف جهان و درک ویژگی‌های فضای زندگی؛
- توسعه توانایی‌های جهت‌گیری فضایی و خواندن نقشه‌ها؛
- کسب دانش پایه از سیستم‌های اجتماعی و اقتصادی مانند کشاورزی، صنعت، تجارت و خدمات، انرژی؛
- آشنایی با ساختارها و فرآیندهای اقتصادی پایه و چگونگی تأثیرگذاری بر مکان‌ها با تأکید ویژه بر منافع متقابل و توسعه ناهموار منطقه‌ای؛
- شناخت پدیده‌ها و فرآیندهای معاصر در جهان، مانند پویایی جمعیت‌شناسی، اختلافات قومی، جهانی شدن، نابرابری‌های جهانی، مهاجرت، مسائل زیست محیطی، مدیریت منابع و غیره؛
- شناخت و درک واقعیت‌های مختلف فضایی، یعنی ارزیابی فضا از جنبه‌های مختلف و درک مسائل فضایی؛
- تشویق توسعه دیدگاه‌های دموکراتیک و تحمل‌کننده و تصمیم‌گیری

در تمامی کشورهای جهان می‌توانند جغرافیا را آنچنان که شایسته آنهاست آموزش ببینند. اتحادیه بین‌المللی کنگره در پکن در سال ۲۰۱۶ این منشور را برای تمامی دولتها و حکومت‌ها و مردم جهان مورد تایید و اعلان قرار داد و آن را به عنوان اساس و پایه آموزش جغرافیا در تمام کشورها تعیین کرد. با توجه به مطالب عنوان شده، هدف تحقیق حاضر مطالعه آموزش جغرافیا در کشور آلمان است، تا بتوان با نگرشی جامع به رویکرد این کشور و با استفاده از چگونگی پرداختن به فعالیت‌ها در برنامه‌های آموزشی در آموزش جغرافیا این کشور را ارزیابی نمود. از میان کشورهای جهان کشور آلمان به صورت هدفمند انتخاب شده است؛ ملاک انتخاب قابل دسترس بودن اطلاعات آن و وضعیت مطلوب این کشور در بخش آموزش و پرورش و موفقیت آن در ارزیابی‌های بین‌المللی است.

موقعیت جغرافیایی کشور آلمان

جمهوری فدرال آلمان کشوری در قاره اروپا با پایتخت برلین است. وسعت آن ۳۵۷۱۲۱٫۴۱ کیلومتر مربع است. با ۸۲ میلیون نفر، پرجمعیت‌ترین کشور در مرکز قاره اروپا قرار دارد. همسایگان آلمان در شمال دانمارک، در غرب بلژیک و هلند، در جنوب لوگزامبورگ، سوئیس، اتریش و فرانسه و در شرق لهستان و جمهوری چک هستند. دریای شمال و دریای بالتیک راه‌های آلمان به آب‌های آزاد هستند. طولانی‌ترین رود آلمان راین با ۸۵۶ کیلومتر است. آب و هوای آلمان معتدل و قاره‌ای است (بختیاری، ۱۳۸۴).

ساختار نظام آموزشی کشور آلمان

در کشور آلمان در خصوص جغرافیا، کمیسیون دائمی‌ای در سال ۱۹۵۶ در مورد اصول آموزش جغرافیا و روشهای تهیه دروس جغرافیا به توافق رسید (فرجی، ۱۳۸۴). اگر چه با توجه به نظام غیرمتمرکز آموزش در اکثر کشورهای اروپایی و تفاوت در ساختار آموزشی مناطق مختلف این قاره ارائه یک الگوی آموزشی یکسان ممکن نیست. آلمان با یک نظام آموزش غیرمتمرکز اداره می‌شود که مسئولیت آموزش به عهده ایالت‌ها نهاده شده است و دولت فدرال در این فرایند نقشی اندک و صرفاً در حوزه راهبردی و سیاستگذاری دارد. در این کشور کودکان با دروس تاریخ، جغرافیا و غیره در مدرسه راهنمایی آشنا می‌شوند. آموزش مرحله اول متوسطه در سه نوع مدرسه (هایت شوله، رال شوله و گیمنازیوم) و جغرافیا به عنوان درس مستقل آموزش داده می‌شود (نصرت‌آبادی، ۱۳۹۵). بر این اساس، دانش‌آموزان می‌توانند در یکی از مدارس زیر ادامه تحصیل دهند: (۱) مدارس متوسطه ۵ ساله (هایت شوله از کلاس پنجم تا نهم)، (۲) مدارس متوسطه ۶ ساله (رال شوله از کلاس پنجم تا دهم)، (۳) مدارس متوسطه جامع ۶ ساله (گیزمت شوله از کلاس پنجم تا کلاس دهم)

مسئولانه در مورد مسائل مهم همچون آموزش و پرورش چند فرهنگی، درک برابری ملل و فرهنگ آنها، و درک ثروت تنوع اجتماعی؛

• شناخت امکانات احتمالی منابع طبیعی، ایجاد مسئولیت برای آینده بشر و امکان توسعه پایدار برای همه مردم روی زمین؛ آشنایی با ابزارهای منطقه‌بندی و امکانات برنامه‌ریزی فضایی

• توسعه مسئولیت دانش‌آموزان در فعالیت‌های شخصی، تجاری و عمومی؛

نقش تکنولوژی اطلاعات در برنامه جغرافیا در سراسر آلمان

فناوری اطلاعات به عنوان یک عنصر کلیدی برای آموزش و یادگیری است. با توجه به اینکه هر ایالت آلمان دارای مجوز کامل برای تدوین برنامه‌های درسی مدرسه است، دستورالعمل‌هایی برای استفاده از نرم‌افزارهای خاص مانند : GPS (سیستم موقعیت‌یابی) و وسایل اندازه‌گیری آب و هوا را دارا می‌باشد. استفاده از برنامه‌های کاربردی چندرسانه‌ای، سنجش از دور و فناوری اطلاعات جغرافیایی، برای دانشجویان سطح بالا اهمیت دارد. بنابراین، علاوه بر استفاده از رسانه‌های معمولی مانند نقشه‌ها و غیره منابع اطلاعات الکترونیکی و برنامه‌های کاربردی فناوری اطلاعات خاص برای دانش‌آموزان بالای ۱۶ سال اجباری هستند. این عوامل باعث افزایش نگرش دانش‌آموزان نسبت به اینترنت می‌شود (شلیچر، ۲۰۰۴). کیفیت سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی (فالک، ۲۰۰۵؛ شلیچر، ۲۰۰۵) و محصولات نرم‌افزاری طراحی شده برای آموزش جغرافیا (فالک، ۲۰۰۳) باعث می‌شود دانش‌آموز راه خود را در درس جغرافیا پیدا کند.

شیوه آموزش جغرافیا در کشور آلمان

شیوه آموزش جغرافیا در آلمان از ویژگی‌های منحصر بفردی برخوردار است که در ادامه این ویژگی‌های معرفی می‌شوند.

• مدارس نواحی متناسب با موقعیت محلی خود برنامه‌ریزی درسی را تدوین می‌کنند. وزارتخانه‌های ایالتی برنامه‌های درسی خود را تعیین می‌کنند و خود را با استانداردهای آموزشی ملی تطبیق می‌دهند؛

• سه نوع مدرسه هایت شوله، رال شوله و گیمنازیوم جغرافیا را به عنوان درس مستقل به دانش‌آموزان آموزش می‌دهند.

• آموزش جغرافیا در مدارس متوسطه نظری در طول ۳۶ تا ۴۰ هفته و در هر هفته به میزان ۴۵ دقیقه تدریس می‌شود.

• در آلمان اول جغرافیای محلی سپس جغرافیای آلمان بعد از آن جغرافیای اروپا در نهایت جغرافیای دنیا مورد مطالعه قرار می‌گیرد

• آموزش جغرافیا در این کشور اجباری است و باید توسط متخصصین جغرافیا تدریس گردد

• در آلمان مقطع ابتدایی جغرافیای محلی تدریس می‌شود و مقطع متوسطه تاریخ و مسائل روز به عنوان درس علوم سیاسی یا سیاست مدرن شناخته و تدریس می‌گردد.

• در برنامه‌های درسی کشور آلمان، اهداف آموزش جغرافیا به سه حوزه: کسب دانش، توسعه توانایی‌ها و مهارت‌ها، و توسعه ارزش‌های آموزشی تقسیم می‌گردد.

• دانش‌آموزان به طور فعالانه به دنبال کسب دانش، تفکر خلاق و انتقادی، یادگیری استفاده از روش‌های علمی و ایجاد عادات کاری هستند

• برنامه‌های درسی در آلمان بر فناوری‌های مدرن که بخشی جدایی‌ناپذیر از آموزش و یادگیری جغرافیای روزمره است، تاکید دارد.

• علاوه بر برنامه‌های کاربردی پایه، برنامه‌های کاربردی فناوری اطلاعات برای دانش‌آموزان ۱۶ + جغرافیا نیز اجباری می‌باشد. در نهایت توجه به رویکرد تمرکززدایی در برنامه‌های درسی، بیش از هر زمان دیگری در دستور کار دست‌اندرکاران آموزشی این کشور می‌باشد. معلمان در آلمان به عنوان مشارکت‌کنندگان در فرایند برنامه‌ریزی درسی عامل بسیار مهمی هستند و در این کشور آموزش جغرافیا ابتدا از شناخت محیط زندگی دانش‌آموزان شروع می‌شود و در نهایت جوامع محلی و ایالات را از نقطه نظرهای مختلف بررسی می‌کنند.

نتیجه‌گیری

نتایج نشان داده است که برنامه‌های درسی کشور مورد مطالعه به صورت غیرمتمرکز بر اساس نیاز مردم در هر ایالت به صورت جداگانه تدوین شده و معلمان مشارکت‌کنندگان اصلی در فرایند برنامه‌ریزی درسی هستند. در این کشور، آموزش جغرافیا ابتدا از شناخت محیط زندگی شروع و در نهایت کشورهای جهان را از نقطه نظرهای مختلف بررسی می‌کند. بررسی‌های انجام شده در کشور آلمان نشان داد در اکثر برنامه‌های درسی، اهداف آموزش جغرافیا به سه حوزه، کسب دانش، توسعه توانایی‌ها و مهارت‌ها، و توسعه ارزش‌های آموزشی تقسیم شده و فراگیران به طور فعالانه در کسب دانش، تفکر خلاق و انتقادی، یادگیری استفاده از روش‌های علمی درگیر می‌شوند. همچنین در آلمان، فناوری‌های مدرن را بخشی جدایی‌ناپذیر از آموزش جغرافیا است و درک فناوری اطلاعات با عنوان GIS و GPS برای دانش‌آموزان مقطع بالاتر اجباری می‌باشد.

مصاحبه‌گر
هما نیکروز؛ کارشناس
دبیری جغرافیا، دانش
آموخته دانشگاه
فرهنگیان رشت

بررسی مشکلات آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان و مدارس از دیدگاه دانش آموخته‌های دبیری جغرافیا دانشگاه فرهنگیان

صابر شاهی، دانش‌آموخته دانشگاه فرهنگیان قزوین، دبیر جغرافیا و دانشجوی کارشناسی ارشد ژئومورفولوژی در دانشگاه تربیت مدرس تهران با توجه به آگاهی از کم و کاستی‌ها و نیازمندی‌های این رشته سخن خود را در مورد اهمیت جغرافیا اینگونه آغاز کرد: آموزش یا دبیری جغرافیا در سیستم دانشگاهی فرهنگیان یکی از اقدامات معقول و منطقی برای تربیت متخصصین تدریس جغرافیا در مدارس بود که از سال ۱۳۹۱ شروع شد. تا قبل از این دوران، درس جغرافیا را بیشتر معلمان علوم اجتماعی بصورت نیمه‌تخصصی تدریس می‌کردند. خوشبختانه، با برنامه‌ریزی برای این رشته در آموزش پرورش و دانشگاه فرهنگیان، کمابیش واحدهایی که تعریف شدند تا حدودی نیاز دانش تخصصی فراگیرانشان در اختیار گذاشتند. اما طبق سیستم و چارت دورس این دانشگاه، اکثر واحدها به صورت تربیتی بودند و تنها یک سوم از این واحدها اختصاصی جغرافیا بود. وی در مورد کمبودهای آموزش جغرافیا بیان داشت که: به دلیل نو پا بودن این رشته در دانشگاه فرهنگیان و از طرفی بودجه‌های پایین و گاهی عدم همکاری سیستم دانشگاهی، این رشته از تجهیزات لازم آموزش به مقدار کافی برخوردار نبود و با این وجود گاهی اساتید دلسوزی هم بودند که با وجود تمام کم و کاستی‌ها با شیوه تدریس‌شان این خلأ را پر می‌کردند و یا در زمینه مباحث اردویی و مشاهده مستقیم که یکی از بنیه‌های مهم یادگیری این دانش

است، آنچنان که باید و شاید امکانات و بودجه‌ای در نظر گرفته نشده بود. وی همچنین در مورد مشکلات سخت افزاری و نرم افزاری بیان کردند که در چارت آموزشی دانشگاه فرهنگیان یک مشکل اساسی که به چشم می‌خورد عدم آشنایی دانشجویان این رشته برای استفاده از نرم‌افزارهای تخصصی این رشته است که این خود به نوعی مشکل اساسی به حساب می‌آید زیرا که امروزه دانش جغرافیا دانش به‌روز و دانش نرم‌افزاری تلقی می‌شود تا دانش تئوری و نظریه و این باید در قالب آشنایی وافر و کافی با این محیط‌ها صورت گیرد که در این سیستم به دلیل کمبود فضا و امکانات، در حد مطلوبی این آموزش‌ها اتفاق نیافتاد. مهمترین اثری که می‌توان گفت نهادینه‌سازی این رشته در جامعه آموزش

و پرورش و دانشگاهی داشته است این است که باید به نوعی بیشتر از آنچه که هست به این رشته و روش آموزش این رشته پرداخت؛ به دلیل اینکه این دانش، با اکثر دانش‌های حال حاضر ارتباط بسیاری دارد؛ لذا، فردی که در حال آماده شدن برای تدریس در این زمینه است باید به صورت همه جانبه به افزایش اطلاعات خویش بپردازد و به‌روزترین و جدیدترین داده‌ها را در کار خویش اعمال کند تا دانش جغرافیای نوین تنها محدود به نظریات و متون کتابی نباشد. آقای شاهی جهت بهبود آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان بیان داشت که در سیستم دانشگاهی فرهنگیان نیازمند یک لینک و ارتباط با دانشگاه‌های ناب و قوی این رشته هستیم تا بتوانیم به صورت جامع‌تر و فراگیرتری

برای این رشته وقت بگذاریم و کار کنیم. کسی هم که در این رشته می‌باشد. عدم وجود واحد درسی تحت عنوان

تحلیل محتوای کتب درسی مدارس هست که آسیب‌های این سهل‌انگاری پس از ورود دانشجویان به مدارس خود را نمایان می‌کند. زهرا فرهمند کارشناس دبیری جغرافیا، دانش‌آموخته دانشگاه فرهنگیان نیز معتقد است که با وجود نیازمندی و کمبود شدید دبیری جغرافیا، پذیرش این رشته در دانشگاه فرهنگیان بسیار کم است،

و از طرفی آموزش و پرورش برای جبران این کمبود و صرفاً پر کردن ساعت کاری نیروهای غیرمرتبط را به کار می‌گیرد. در خصوص آسیب‌های آموزش جغرافیا، فرهمند معتقد است که به هیچ وجه شیوه تدریس دروس جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان آموزش داده نمی‌شود و واحدهای تربیتی بیش از واحدهای تخصصی ارائه می‌شود؛ چه بسا ما از نظر اطلاعات جغرافیایی غنی هستیم اما نحوه تدریس آموزش داده نمی‌شود و هیچ آشنایی با کتب درسی مدارس نداریم. با اشاره به کمبودهای سخت‌افزاری موجود در

دانشگاه فرهنگیان، وی اشاره می‌کند که جغرافیا رشته‌ای کاربردی و نیازمند مشاهده و کار عملی است اما دانشگاه فاقد ابزار و آزمایشگاه جغرافیا است و برای استفاده از حداقل امکانات باید با پرداخت هزینه به دانشگاه‌های دیگر رجوع کنیم.

این رشته مشغول به تحصیل است باید تلاش بر این داشته باشد که دیدگاه و نگرش جامعه را نسبت به این رشته، از قالب سنتی به قالب سنتی به مدرنیته و جغرافیای نو که دانش و اطلاعات امروزی و جدید را طالب است، مبدل نماید. زینب مظفری کارشناس دبیری جغرافیا در مورد اهمیت و نحوه آموزش

جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان عنوان کرد: بعضی دروس مدارس، توسط معلمانی با رشته‌های غیرمرتبط تدریس می‌شود، که البته آثار سوئی دارد اما این آثار منفی در رشته جغرافیا چه بسا بیشتر است. چرا که جغرافیا رشته‌ای کاملاً تخصصی است که دارای معادلات ریاضی است. بنابراین، تربیت دبیران جغرافیا از ضروریات دانشگاه فرهنگیان است. همچنین، وی در مورد کمبودهای آموزش جغرافیا بیان داشت که آموزش جغرافیا در دانشگاه فرهنگیان با

کمبودهای جدی‌ای روبروست. حذف واحدهای تخصصی، تطبیق واحدهای غیرمرتبط، عدم وجود امکانات آموزشی مناسب با رشته، عدم اختصاص بودجه مورد نیاز برای فعالیت‌های آموزشی این رشته و کمبودهای دیگر مانع رشد کافی دانشجومعلمان

روش تدریس پیشنهادی در جغرافیا دکتر پری موسی‌پور میاندھی؛ استادیار دانشگاه فرهنگیان

دانشجو معلمان من نیز از روش‌های متنوعی استفاده می‌نمایم. یکی از روش‌هایی که من به صورت ابداعی در دوران سالیان تدریس در دانشگاه استفاده نموده‌ام تحقیق پسوند خانوادگی می‌باشد. جلسه اول تدریس که به آشنایی استاد و دانشجو سپری می‌شود، برای من جزئی از تدریس محسوب می‌شود. هر دانشجو که خود را معرفی می‌کند باید پسوندی که بعد از نام خانوادگی خود دارد را عنوان نماید. در تمام سال‌های تدریس من از دانشجویان می‌خواهم اولاً دانشجویان خود را کامل معرفی نماید و ثانیاً در صورت داشتن پسوند معنای آن را بگویند. نکته جالب این است که اکثر دانشجویان اطلاعی از معنای پسوند خود ندارند و میتوان گفت تدریس جغرافیا از همان ساعات آغازین آشنایی بدین صورت شروع می‌شود که جغرافیا رابطه انسان و محیط است و پسوند شما نیز بیانگر یک مکان جغرافیایی است. من از دانشجویان می‌خواهم درباره معنی و موقعیت جغرافیایی پسوند خود تحقیق نمایند. این امر شروع تدریس جغرافیا برای دانشجویانی که تازه از مدارس به دانشگاه پا گذاشته‌اند می‌باشد. وقتی آنها درباره پسوند خود که نسبتی خانوادگی داشته است تحقیق می‌کنند و سپس با لذتی خاص برای سایر دانشجویان بازگو می‌نمایند شروع کار تحقیق آنها در دانشگاه می‌باشد. در این روش اولین درسی که یاد می‌گیرند هویت فرد می‌باشد. در هویت فردی، فرد خود را با نشانه‌ها و معیارهای شخصی و محیط کوچک مثل خانواده معرفی می‌کند که به دنبال خود آشنایی با هویت ملی را دارد. هویت ملی در حقیقت بیانگر وابستگی و تعلقات افراد است که مرزپذیر و جغرافیامحور است. نهایتاً، علاوه بر درک هویت فردی و ملی، در این روش دانشجویان معلم الفبای تحقیق کردن در علم جغرافیا را به صورت عملی آموزش می‌بینند. همانطور که می‌دانیم طبیعت، آزمایشگاه اصلی علم جغرافیا است و مشاهده و بازدیدهای میدانی سرآغاز آموزش علم جغرافیا هستند. بنابراین نیاز است تا از روش تدریس مبتنی بر فعالیت میدانی هم استفاده بیشتری شود. در واقع، امروزه در آموزش جغرافیای کاربردی نوین به مشاهدات و بازدیدهای میدانی ارزش و اعتبار بالایی داده می‌شود. من در دروسی مانند ژئوتوریسم با تاکید بر ایران از بازدیدهای میدانی استفاده می‌کنم، زیرا مواد آموزشی درس جغرافیا، فیلم و عکس مناطق و نواحی جغرافیایی و محیط زیست است که با حس بصری صورت می‌گیرد و تکمیل‌کننده فرایند یادگیری است. بر این اساس، دانشجویان معلمان

یکی از مقوله‌های مهم در دانشگاه فرهنگیان فرایند یاددهی و یادگیری است. به عبارت دیگر، تمامی فعالیت‌های این دانشگاه در جهت بسترسازی مناسب برای تحقق این فرایند می‌باشد. در رأس این فرایند، دانشجویان معلمان قرار دارند و همه فعالیت‌ها، مانند تأمین استاد، مواد آموزشی، فضای آموزشی و غیره در خدمت آنها قرار می‌گیرد. امروزه روش‌های متعددی در امر یاددهی-یادگیری وجود دارد. اینکه چه روشی را برای چه درسی و چه موقع به کار برده شود به انتخاب استاد و توانایی وی در اجرای آن بستگی دارد. در این میان، نوع تدریس استاد در دانشگاه از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. مدرس در سه رکن تدریس، یعنی شناختن دانشجو، موضوع و روش تدریس به خوبی باید کارآمد باشد و بر روش‌ها و شیوه‌های گوناگون تدریس مسلط بوده و با توجه به وضعیت و نوع کلاس ماهرانه روش مناسب را برای تدریس در آن کلاس در پیش بگیرد. جغرافیا نیز همانند سایر علوم با روش‌های خاص آموزش داده می‌شود که در نوع خود منحصر به فرد می‌باشد و در سایر رشته‌ها از آن روش استفاده نمی‌گردد. تفاوت اساسی تدریس جغرافیا با سایر رشته‌ها این است که چون دارای دید و تفکر سیستماتیک است همواره با پیامد آموزش مهارت‌هایی همراه است و این عاملی است که جغرافیا را در میان سایر رشته‌ها ممتاز می‌گرداند. روش تدریس جغرافیا با توجه به ماهیت دروس متنوع می‌باشد و نمی‌توان از یک روش خاص برای تدریس استفاده نمود. بر این اساس برای بالا بردن سطح آموزش و یادگیری

تصویر الف: مکان استراحت دانشجویان با استفاده از امکانات محیط زیست آستارا در گردش علمی

روش دیگری که در تدریس خود از آن استفاده می‌نمایم، روش تدریس مبتنی بر IT می باشد. همانطور که می‌دانیم تاکید سازمان ملل مبنی بر تسلط بر رایانه و آموزش بین‌المللی آن در سراسر جهان است. بر این اساس، در دروسی مانند جغرافیای جهان از Google Earth و Google Maps استفاده می‌کنم تا دانشجو موقعیت جغرافیایی کشورها را کاملاً حس کرده و در تدریس خود در مدرسه از آگاهی کافی و مهارت استفاده از نرم‌افزارها برخوردار باشد. همچنین، در دروسی مانند نقشه‌خوانی نیز کارگاه آموزشی آشنایی با GPS برگزار می‌کنم.

با دیدن مناطق و در هم آمیزی آن با دانش تئوری خود علاوه بر درک گردشگری، اثر اقتصادی آن در مناطق دارای پتانسیل را مشاهده می‌نماید. در اینجا، ذکر یک نکته نیز مهم می‌باشد و آن ارتباط استاد جغرافیا با سازمان‌های مختلف از جمله سازمان برنامه و بودجه، میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، بنیاد مسکن، شهرداری و غیره می‌باشد تا جهت هماهنگی‌های لازم برای فعالیت‌های میدانی از این ارگان‌ها استفاده کند. من این ارتباط را در استان داشته و از تجهیزات این سازمان‌ها برای گردش‌های علمی دانشجویان استفاده می‌کنم.

تصویر ج: کارگاه آشنایی با چگونگی ارتباط GPS با ماهواره در فضای باز برای دانشجویان دبیری جغرافیا پردیس بنت‌الهدی صدر گیلان

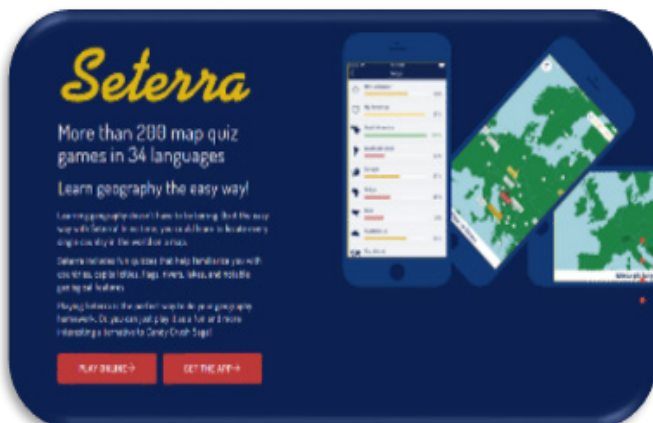
تصویر ب: استفاده از امکانات شهرداری آستار در گردش علمی برای دانشجویان دبیری جغرافیای پردیس بنت‌الهدی صدر گیلان

معرفی نرم‌افزارهای جغرافیایی دکتر پری موسی‌پور میاندھی؛ عضو هیات علمی دانشگاه فرهنگیان

در این بخش، چند نرم‌افزار کاربردی در علم جغرافیا به صورت مختصر معرفی می‌شوند.

نرم‌افزار Seterra

این نرم‌افزار برنامه‌ای جغرافیایی با ۷۰ تمرین مختلف است. به کمک آن می‌توان با مکان کشورهای مختلف، پایتخت‌ها، پرچم و شهرهای هر کشور در آسیا، اروپا، آمریکای شمالی و جنوبی، آفریقا و استرالیا آشنا شد. این برنامه راه‌حل خوبی برای آموزش نقشه جهان به دانش‌آموزان است و در هر تمرین امتیاز کاربر ثبت می‌شود. با استفاده از این نرم‌افزار می‌توانید با مکان، نقشه، پرچم و پایتخت کشورهای جهان در تمام قاره‌ها آشنا شد و همچنین با محدوده‌های مختلف از جمله خاورمیانه، خاور دور و غیره بیشتر آشنا می‌شوید. مجموعه Seterra با استفاده از پرسش، جغرافیای کشورها، پایتخت‌ها، کوه‌ها، آتشفشان‌ها و بسیاری

نمونه‌ای از محیط نرم‌افزار Seterra

نمونه‌ای از محیط نرم‌افزار Seterra

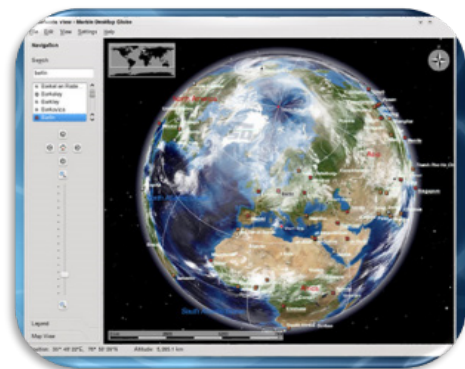

نمونه‌ای از محیط نرم‌افزار Seterra

نرم‌افزار جغرافیای اطلس جهان Marble Desktop Globe

با استفاده از نرم‌افزار فوق می‌توانید به گوشه و کنار کره زمین سفر کنید و اطلاعات مکان‌های مورد نظر خود را به دست آورید. از ویژگی‌های این نرم‌افزار می‌توان به امکان زوم، نقشه راه‌ها، خیابان‌ها و نمایش آب و هوا اشاره کرد. محیط کاربری این نرم‌افزار به گونه‌ای طراحی شده است که کار کردن با آن برای کاربران مبتدی نیز امکان‌پذیر است. امکانات نرم‌افزار عبارتند از: یافتن مکان و جاده‌ها، اندازه‌گیری فاصله مکان‌ها، و ارتباط با ویکی‌پدیا در مورد مکان مورد نظر. این نرم‌افزار نقشه‌های مختلفی را ارائه می‌دهد: نقشه توپوگرافی کلاس درس، نمای ماهواره، نقشه خیابان، زمین در شب و دما و نقشه‌های بارندگی. تمام نقشه‌ها شامل یک کلید نقشه سفارشی می‌باشند. بنابراین، می‌توان آن را به عنوان ابزار آموزشی برای استفاده در کلاس‌های آموزشی نیز مورد استفاده قرار داد. همچنین، برای اهداف آموزشی می‌توانید تاریخ و زمان را تغییر داده و ببینید که چگونه آسمان پرستاره و منطقه گرگ و میش در نقشه تغییر می‌کنند.

از مطالب دیگر را آموزش می‌دهد و با فراهم آوردن امکانات مختلف آموزش و یادگیری را جذاب می‌نماید. محیط کلی نرم‌افزار بر اساس قاره‌های مختلف تقسیم‌بندی شده است. در هر قاره بخش‌های مختلفی وجود دارد که شامل نام کشورها، پرچم کشورها، تقسیم‌بندی محدوده‌های معروف و شناخته شده، پایتخت کشورها، شهرهای مهم در هر کشور و استان‌ها یا ایالت‌های چند کشور شاخص در هر قاره می‌باشد. علاوه بر نقشه کلی قاره، این نرم‌افزار محدوده‌ها و ناحیه‌های مهم را در هر قاره و منطقه مشخص کرده و با طراحی آزمون و سوال کاربر را به سمت آشنایی هرچه بیشتر با این مناطق سوق می‌دهد. از جمله بخش‌های کاربردی و جالب نرم‌افزار Seterra قسمت شهرها و پایتخت‌هاست که علاوه بر این که پایتخت هر کشور و شهرهای مهم هر قاره را نشان می‌دهد، کاربر به راحتی و با دقت بالا می‌تواند محدوده جغرافیایی آن شهرها را در کشور مورد نظر مشاهده نماید. معرفی پرچم کشورها از دیگر بخش‌های بسیار آموزنده است. همانند بخش محدوده‌های جغرافیایی، پرچم کشورها براساس مناطق، قاره‌ها و کل جهان مورد پرسش قرار می‌گیرند و کاربر به راحتی می‌تواند با نماد و پرچم هر کشور آشنا شود.

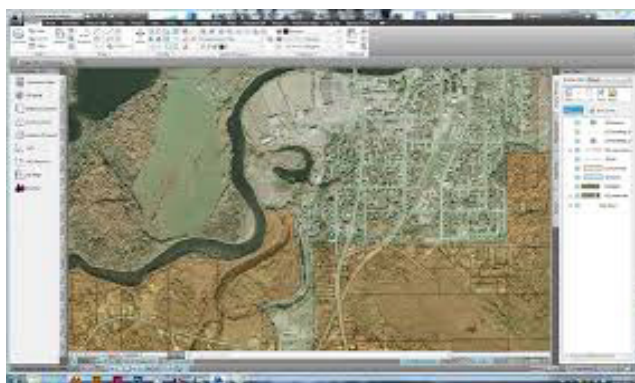
نمونه ای از محیط نرم‌افزار Marble Desktop Globe

نمونه ای از محیط نرم‌افزار Marble Desktop Globe

معرفی نرم‌افزارها	توضیحات
Atlas world	این نرم‌افزار یک اطلس جغرافیایی جهان است که در آن اطلاعات مختلفی درباره جغرافیای طبیعی و انسانی کشورها وجود دارد.
Orbit	این نرم‌افزار در مورد منظومه شمسی، سیاره‌ها و ستارگان است.
Pc globe	نرم‌افزاری است در مورد قاره‌ها و کشورهای جهان، که با نقشه و نمودارهای متنوع و فراوان، اطلاعات زیادی را ارائه می‌دهد.
Our earth	نرم‌افزاری در مورد مشخصات زمین است.
PCI Geomatics	برای اولین بار در سال ۱۹۸۰ در کشور کانادا عرضه شد. این نرم‌افزار به منظور پردازش تصاویر ماهواره‌ای و عکس‌های هوایی و تولید محصولات مختلف از لحاظ پردازش داده‌های رستری و PCI از روی این تصاویر تولید شد. نرم‌افزار برداری از توانمندی‌های بالایی برخوردار است، به طوریکه در کشورهای خارجی نیز به عنوان یکی از نرم‌افزارهای اصلی و پرکاربرد مورد استفاده قرار می‌گیرد.
Surfer	تهیه شده است و یک نرم‌افزار Golden Software این نرم‌افزار توسط شرکت عمومی در زمینه توپوگرافی و نقشه‌برداری است. با ورود داده‌های برداشت شده از منطقه با جی‌پی‌اس و یا برداشت از نقشه‌ها و غیره که شامل قادر است با متدهای مختلف نقشه Surfer، نقاط طول و عرض و ارتفاع است توپوگرافی، رقومی، عکس هوایی و غیره را به صورت دوبعدی و سه بعدی تولید نماید و عملیاتی مانند مقطع زدن، علامت‌گذاری و غیره را نیز انجام دهد.
Google Earth	گوگل ارت یک نقشه معمولی نیست! کافی است نام کشور، شهر و یا حتی کدپستی محل مورد نظرتان را در کادر جستجوی این برنامه وارد کنید، تا تصاویری رویایی و کاملاً واقعی از محل مورد نظر در اختیار شما قرار گیرد.
World Atlas 3D	این نرم‌افزار به شما در درک بهتر جغرافیا و نیز دستیابی به نقاط مختلف جهان کمک بسیار زیادی می‌کند. شما در این نرم‌افزار کره زمین را به شکل سه‌بعدی خواهید دید که در این کره تمامی قاره‌های، اقیانوس‌ها، کشورها، ناهمواری‌ها، فلات‌ها و بسیاری از نقاط مختلف زمین به شکل سه‌بعدی به نمایش در می‌آیند. در این نرم‌افزار، علاوه بر نمایش نقاط مختلف جهان اطلاعات کاملی از قاره‌ها و کشورهای مختلف جهان قرار گرفته که تنها با یک کلیک می‌توان به آسانی به این اطلاعات دست یافت. به گفته شرکت سازنده این نرم‌افزار بیش از نیم میلیون موقعیت جغرافیایی در این نرم‌افزار قرار گرفته که این رقم می‌تواند نقاط مختلف جهان را دربرگیرد.

این نرم‌افزار یکی از قویترین نرم افزارهایی هست که برای نوشته شده است. یکی از امکانات (GIS) سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی جالب این نرم‌افزار قابلیت انتشار داده‌های مبتنی بر وب است.	AutoCAD Map 3D
نرم‌افزاری برای تحلیل عکس‌های ماهواره‌ای-کاربردی در سنجش از راه دور و پیشرفته‌ترین نرم‌افزار پردازش تصویری برای تصاویر جغرافیایی می‌باشد.	ER Mapper
یک ابزار قدرتمند برای حل مشکلات مربوط به منابع آب همچون مدیریت منابع آب و دسترسی به آب مناسب در مقیاس‌های محلی و منطقه‌ای می‌باشد. هیدرولوژیست‌ها برای جمع‌آوری اطلاعات مختلف استفاده می‌کنند و این اطلاعات را در GIS از فناوری وجود دارد به Arc Hydro یک سیستم قابل کنترل به کار می‌برند. ابزارهایی که در ساخت عوارض هیدرولوژیکی، مدیریت آنها و نمایش این عوارض و اشکال در محیط کار می‌کند. مخصوصاً در Arc Map در محیط Arc Hydro. کمک شایانی می‌کند ArcGIS می‌توانید از این ابزار برای جداسازی حوزه‌های آبخیز یک منطقه استفاده کنید.	Arc Hydro
که به کاربران GIS، نرم‌افزاری است بسیار آسان برای کاربردهای این امکان را می‌دهد به سادگی اطلاعات مکانی و داده‌های توصیفی را برای ایجاد نقشه‌ها، جداول و نمودارها به کار گیرند.	Arc GIS
این نرم‌افزار یکی از مهمترین نرم‌افزارهای سنجش از دور و سیستم‌های اطلاعاتی ایالات متحده آمریکا طراحی Worchester در Clark جغرافیایی می‌باشد که توسط دانشگاه شده است. قابلیت‌های فراوان این نرم‌افزار امکان دسترسی سریع و دقیق به نقشه‌های متنوع کاربردی را با بالاترین قدرت تحلیل و محاسبات پیچیده میسر می‌سازد.	IDRISI ANDES
یک نرم‌افزار بسیار مفید برای تلفن‌های همراه است. این نرم‌افزار به صورت بسیار دقیقی جهت‌های جغرافیایی و قبله و مکان قرارگیری خورشید و ماه را در آسمان مشخص می‌کند.	Compass
این نرم‌افزار حاوی اطلاعات زیادی درباره ایران به ویژه جغرافیای مناطق مختلف آن است.	ایران پل نور

تصویری از محیط نرم‌افزار
3D AutoCAD Map

نقد علمی منابع جغرافیایی

خلاصه و نقد کتاب دهم جغرافیای ایران، دوره دوم آموزش متوسطه

دکتر سهیلا ملک‌پور هاشجین؛ دکتری جغرافیا برنامه‌ریزی روستایی، مدرس دانشگاه فرهنگیان و دبیر آموزش و پرورش استان گیلان

غلبه انسان بر محیط برخلاف گذشته، یعنی غلبه عوامل جغرافیایی، حکمفرما شده است و این امر به شدت بر تخریب و نابودی محیط زندگی اثر گذاشته است. آموزش جغرافیا بستری را برای توجه به این مسئله بزرگ جامعه بشری و مقابله با آن فراهم می‌آورد. (۳) لزوم برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری برای حل مسائل محیطی. موضوعات و مشکلات عمده‌ای که دنیای امروز ما با آن مواجه است، همگی دارای بعد قومی جغرافیایی‌اند؛ برای مثال حرکات جمعیت، غذا و گرسنگی، بی‌سوادی، فقر، بیکاری، پناهندگی، مهاجرت، انقراض نسل گیاهان و جانوران، فرسایش خاک، بیابان‌زایی، مخاطرات محیطی، ضایعات هسته‌ای و سمی، تغییرات آب و هوا، حفره‌های ازن، محدودیت منابع، نزاع‌های قومی، نابرابری‌های اقتصادی و اجتماعی، گسترش بیماری‌ها، ناحیه‌گرایی، ملیت‌گرایی و غیره و کشمکش‌هایی که پیوسته به وسیله این مسائل و مشکلات ایجاد می‌شود، مربیان و برنامه‌ریزان درسی و محققان را ترغیب می‌کند ریشه‌های جغرافیایی این مشکلات سیاسی، اقتصادی و اجتماعی را شناسایی و برای آموزش‌های خود به طور عاقلانه و مناسب برنامه‌ریزی کنند و به حل مسائل محیطی اهتمام بورزند و در جستجوی راه‌حل مسائل برآیند. (۴) پرورش حس مسئولیت و احترام و تفاهم: با توجه به موارد بند (۲) و (۳)، از طریق آموزش جغرافیا می‌توان فراگیرندگان را ترغیب کرد تا نسبت به مسائل محیط زندگی خود در مقیاس‌های مختلف بی‌تفاوت نباشند و به جستجوی راه‌حل برای مشکلات و بهره‌برداری عاقلانه از محیط و منابع نسل‌های آینده، احساس مسئولیت داشته باشند و در نگرش‌ها و شیوه‌های زندگی و الگوی مصرف خود در جهت کاهش فشار بر محیط طبیعی و حفظ آن تغییراتی به وجود آورند. همچنین در این حیطه ارزشی-نگرشی، می‌توان دانش‌آموزان را نسبت به اینکه به نوع بشر و سایر ملل حس احترام داشته باشند و نسبت به ملل تحت ستم حس مسئولیت و همدلی پیدا کنند، ترغیب کرد. از طریق آموزش جغرافیا می‌توان باور به توانایی انسان در حل مشکلات محیطی و امیدواری و اعتماد به نفس در این زمینه را ترویج کرد. برقراری تفاهم و آشتی میان انسان و محیط طبیعی از یک سوی

کتاب جغرافیای ایران پایه دهم دوره متوسطه دوم که مختص تدریس در کلیه رشته‌های متوسطه دوم است توسط انتشارات دفتر تالیف کتاب‌های درسی عمومی و متوسطه نظری زیر نظر وزارت آموزش و پرورش سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزش و پرورش به چاپ رسیده است. اولین چاپ این کتاب در سال ۱۳۹۵ می‌باشد که جزء کتاب‌های تازه تالیف از وزارت متبوع می‌باشد. قبل از ورود به نقد این کتاب اولاً لازم است به ضرورت و چرایی تدریس جغرافیا در تمامی مقاطع تحصیلی اشاره شود و سپس به حیطه نقد کتاب وارد شویم. عمده‌ترین ضرورت‌های آموزش جغرافیا را می‌توان به شرح زیر خلاصه کرد:

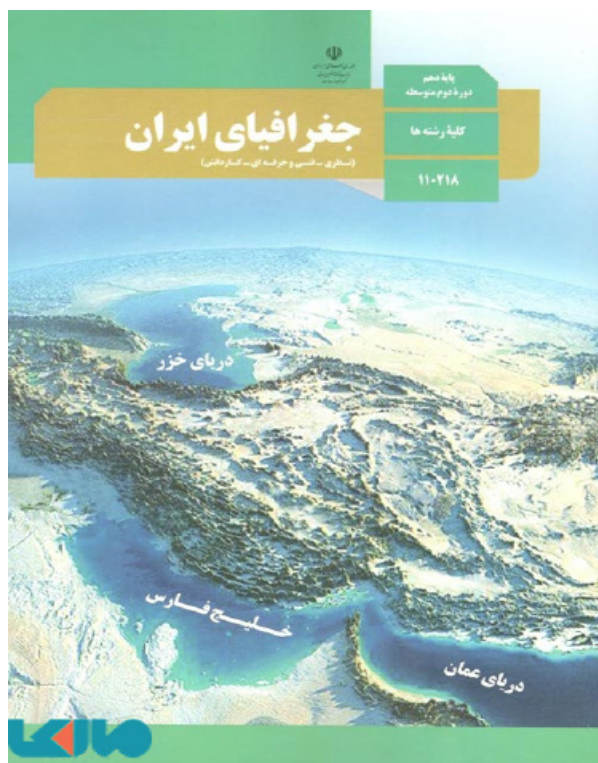
(۱) ضرورت آشنایی و درک ابعاد مختلف محیط زندگی و اجزای آن: برای هر فرد ضرورت دارد که محیط زندگی خود را بشناسد و به ارتباط میان پدیده‌های محیط زندگی خود پی ببرد. آموزش جغرافیا به کنجکاوی و نیاز انسان در مورد چه چیزی، کجایی، چرایی و چگونگی پدیده‌ها و پراکندگی آنها، شکل و نوع آنها پاسخ می‌دهد. شناخت محیط زندگی در مقیاس‌های مختلف اعم از محله، منطقه، کشور تا کشورهای همسایه و جهان با ارائه اطلاعات و حقایق لازم درباره این محیط‌ها، پیش‌شرط لازم برای برخورد منطقی و رفتار معقول با محیط اطراف است. فراگیری جغرافیا به برداشتی صحیح و واقع‌بینانه از مکان‌ها، موقعیت‌های مکانی، کشورها و نواحی منجر می‌شود و فراگیران تفاوت‌ها و تشابهات مکان‌های مختلف را درک می‌کنند و به اولین گام از کسب «سواد جغرافیایی» که درک صحیح از ارتباط بین عناصر و پدیده‌های جغرافیایی و تنوع محیطی است و هم‌چنین آگاهی از شیوه‌های زندگی انسان در محیط‌های جغرافیایی است، دست می‌یابند. (۲) لزوم حفاظت و بهره‌برداری عاقلانه و مطلوب از محیط: آموزش جغرافیا با فراهم کردن درک روابط انسان و محیط و تأثیرات متقابل این دو بر یکدیگر، نوع بهره‌برداری انسان را از زمین مورد توجه قرار می‌دهد و راه‌های حفظ و نگهداری منابع و بهره‌برداری صحیح از آنها را معرفی می‌کند. امروزه با پیشرفت فناوری، انسان در محیطی زندگی می‌کند که در آن

فصل دوم از مزایای کتاب تازه تالیف شده، به روش مطالعه و پژوهش در جغرافیا اختصاص دارد که می‌تواند به عنوان یک روش کاربردی برای پژوهش‌های علمی مورد استفاده دانش‌آموزان قرار گیرد. درس سوم، با توجه به عنوان کتاب جغرافیای ایران که هدف آن شناخت ایران است بسیار بجا در این فصل گنجانده شد و توضیحات مختصر و مفید ارائه شده است. اما، به لحاظ شناخت بهتر از موقعیت ایران به عنوان یک کشور خشک و معرفی آن به لحاظ قرارگیری در موقعیت منطقه خشک کمتر مورد اهمیت قرار گرفته، چنانچه دانش‌آموز پی خواهد برد که ایران در یک شرایط بسیار ایده‌آل به لحاظ آب و هوایی و محیطی قرار گرفته است. این فصل شناخت کمتری را به جهت آگاه کردن دانش‌آموز از شرایط محیطی و موقعیتی و آب و هوایی و نیز به جهت آماده‌سازی دانش‌آموز از بهره‌گیری متعادل از توان و ظرفیت محیطی ایران آگاهی‌چندانی را به دانش‌آموز نمی‌دهد و نیز در خصوص اهمیت ایران در داشتن مرزهای سیاسی و موقعیت سیاسی بسیار کلی‌گویی شده است. می‌توان این قسمت را به بخش‌های جداگانه مانند: مرزهای خشکی و اهمیت آن، مرزهای آبی و اهمیت آن و نیز مرزهای هوایی تقسیم کرد. درس چهارم به ناهمواری‌ها اختصاص داده شده است. در ابتدای بحث، نقش و اهمیت ناهمواری‌ها در شکل‌گیری زندگی اجتماعات انسانی بسیار کم رنگ است. ولی در پایان بحث، به ارزش اقتصادی کوهستان‌ها به درستی پرداخته شده است و در پایان درس ۴ برای کاربردی کردن و درگیر کردن دانش‌آموز بهتر است روش‌های تهیه نقشه از عکس‌های هوایی، نقشه‌برداری شکل ناهمواری‌ها، ترسیم نقشه‌های کاربری زمین گنجانده شود. در درس ۵: مطالب خوب و مختصری درباره آب و هوا ارائه شده و بهتر اینست که نقش آب و هوا را در ایجاد توانمندی‌هایی که به سبب تنوع آب و هوا ایجاد شده بیشتر توضیح داد و سپس تاثیر آن در زندگی انسان در دو بخش جداگانه آورده شود و در ادامه عنوان چالش‌های «محیط زیستی» که در اثر فعالیت‌های انسانی در زمینه آب و هوا ایجاد شده را اضافه کرده و نیز نقش جغرافیا را در برنامه‌ریزی و حل مشکلات محیطی ارائه داد. در درس ۶ در بخش منابع آب با معرفی ایران به عنوان کشور کم آب چالش خوبی را برای درگیر کردن ذهن دانش‌آموز ایجاد می‌کند. ولی در بحث دریاها و دریاچه‌ها می‌توان دریاها و دریاچه‌ها را به لحاظ اقتصادی-گردشگری برجسته کرد و لزوم حفظ و نگهداری منابع آبی و راه‌های حفظ و نگهداری آن را به این مبحث اضافه کرد و سپس نقش جغرافیا در حفظ و حراست از این منابع را مورد توجه قرار داد.

و انسان‌ها و جوامع از سوی دیگر، از مقاصد آموزش جغرافیاست. ۵) احساس تعلق و هویت: هویت امری چند بعدی است و یکی از ابعاد آن، هویت جغرافیایی است. از طریق آموزش جغرافیا و شناخت و درک مکان زندگی، احساس تعلق و مسئولیت نسبت به آن مکان فراهم می‌آید. دانش‌آموزان با شناخت منابع، ویژگی‌ها و قابلیت‌های کشوری که در آن زندگی می‌کنند، به وطن خود علاقه‌مند می‌شوند و حس میهن‌دوستی در آنها تقویت می‌شود. ۶) تقویت مهارت‌های زندگی فردی و اجتماعی. در مطالعات جغرافیایی، فراگیران نیازمند جمع‌آوری اطلاعات، تفسیر و ارزیابی داده‌ها، تصمیم‌گیری و حل مسئله‌اند. شناخت و کاربرد منابع اطلاعاتی مانند کره جغرافیایی، عکس‌ها و تصاویر، فرهنگ‌نامه‌ها، مهارت‌های مربوط به کاربرد نقشه، جهت‌یابی، استفاده از نقشه‌های راهنمای خیابان‌ها، جاده‌ها، مناطق توریستی، خواندن نمودارهای آب و هوایی، برقراری ارتباط با انواع موسسات و سازمان‌های اجتماعی و محیطی داخلی و بین‌المللی موجب ارتقای صلاحیت‌های فردی و اجتماعی افراد می‌شود. نتیجه آنکه آموزش‌های جدید جغرافیایی به دنبال کسب «سواد جغرافیایی» توسط دانش‌آموزان است. این سواد منحصر به درس جغرافیا در دوره تحصیل نیست و مراد آن است که افراد به فهمی از جغرافیا دست یابند که در زندگی‌شان موثر و سودمند باشد. ۷) روحیه قدردانی و سپاس‌گزاری از مواهب الهی. آموزش جغرافیا با کمک به درک و گسترش فهم محیط طبیعی و وحدت و یکپارچگی عناصر و اجزای آن و تنوع محیطی به عنوان جلوه‌ای از عظمت آفرینش خداوند، توان پرورش روحیه سپاس‌گزاری از مواهب الهی و احساس مسئولیت در برابر نعمت‌های وی را داراست. همانطور که گفته شد کتاب جغرافیای ایران ویژه تدریس در دوره دهم متوسطه دوم اختصاص داده شده است. با مقایسه که از کتاب جغرافیای سال‌های پیش با کتاب تازه تالیف به نکات مثبت در کنار ارائه راهکار در هر فصل می‌پردازیم. در کتابی که در سال‌های پیش تدریس می‌شد می‌توان گفت مطالب فصل اول بسیار پراکنده بود و دانش‌آموز به سختی ارتباط بین مطالب را برقرار می‌کرد. نقش علم جغرافیا با زیادی مطلب و پراکنده بودن چندان قابل برداشت و تفهیم نبود. ولی در کتاب حاضر، برای تفهیم نقش جغرافیا حجم مطالب کتاب و نیز به زبان ساده ارائه شده و بین مطالب ارائه شده یک ارتباط خوب و منطقی برقرار شده است و قابل تفهیم و درک برای دانش‌آموز می‌باشد. اما، در این فصل جای خالی کاربرد جغرافیا احساس می‌شود. بنابراین، لازم است در این فصل به کاربرد جغرافیا در زمینه‌های برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی شهری، برنامه‌ریزی روستایی، برنامه‌ریزی محیطی تا حدودی اشاره شود تا نقش جغرافیا در زندگی و اهمیت آن مشخص شود.

روستایی و گردشگری روستایی و شهری اشاراتی شود. سپس، در ادامه مطالبی در زمینه چگونگی پیشرفت کشورهای توسعه یافته که دارای منابع آنچنانی نیستند اختصاص داده شود و در انتها با پرسش از دلایل شناخت توان‌های کشورمان درس را با اختصاص دادن به مبحث مفهوم و تعریف توسعه پایدار به پایان رساند. لازم به ذکر است چون مطالب اضافه شده در کتاب مختص رشته انسانی ارائه شده بهتر است جهت تدریس بهتر است که یک ساعت به ساعت درسی رشته انسانی اضافه شود. در پایان می توان گفت که مطالب جغرافیایی گستردگی بسیار زیاد دارد و دنیای امروز ما با مشکلات و چالش‌های جدید روبه‌رو شده است. بنابراین، برای همگام شدن چاره‌ای نیست جز اینکه جغرافیا را از حالت توصیفی محض بیرون آورد و به مهارتی و کاربردی کردن و نیز معرفی چالش‌هایی که در محیط جغرافیایی اتفاق افتاده سوق داده و نیاز هست که این امر ضروری را از پایه آغاز نمود. این رویکرد به آموزش جغرافیا سبب می شود اولاً انگیزه و علاقمندی دانش‌آموزان به نقش جغرافیا و تاثیر آن در زندگی و ادامه آن به دانشگاه را تقویت کرد. ثانیاً، دانش‌آموزان به جغرافیا به عنوان یک علم کاربردی، ارزشمند و تاثیرگذار در آینده و محیط زندگی و آینده شغلی و نقش آن می‌نگرند و پایبندی بیشتری به حفظ محیط زندگی خود و جغرافیا به عنوان علمی برای زندگی بهتر پیدا خواهند کرد.

در درس ۷ بهتر است روش استفاده از نرم‌افزارها بویژه اکسل در ترسیم نمودارها و استفاده از فناوری در موضوعات جغرافیایی برای تحلیل و کاربرد آن به صورت توصیفی و کاربردی گنجانده شود. در درس ۸ ضرورت دارد تقسیمات کشوری در حد یک صفحه به دانش‌آموز به همراه نقشه آموزش داده شود. سپس می‌توان مهارت‌هایی مانند نقشه‌کشی و GIS را تا حدی در توان دانش‌آموز به جهت آشنایی با این فن و استفاده از آن در برنامه‌ریزی‌های جغرافیایی معرفی کرد. در درس ۹ که به مبحث سکونتگاه‌ها اختصاص دارد در صفحه ۸۴ می‌توان نقش روستا به عنوان مکان تولیدی و نقش کشاورزی و بحث گردشگری روستایی با توجه به شرایط ایران برجسته کرد و به آن اهمیت داد و نقش برنامه‌ریزی روستایی و طرح هادی را در این مبحث به عنوان جغرافیای کاربردی برای دانش‌آموز تفهیم کرد. می‌توان گفت درس ۱۰ با عنوان توان‌های اقتصادی ایران بهترین عنوان برای پایان دادن شناخت ایران است. اما می‌توان با گنجانیدن مطالبی این مبحث را وارد عرصه کاربردی جغرافیا کرد. به عنوان، مثال فعالیت‌های اقتصادی را در یک جدول عنوان شود. پس با توجه به شرایط و نیاز امروز که هدف عدم اتکا به اقتصاد متکی به نفت در سیاست‌های اقتصادی دنبال می شود، لازم است به استفاده از توان‌ها و پتانسیل‌ها در زمینه‌های روستایی-کشاورزی،

خلاصه و نقد کتاب برنامه ریزی شهری برای شهرهای سالم اروپایی (بر مبنای مدل کارلین مارش)

دکتر صادق صیدیگی؛ دکتری جغرافیا و برنامه ریزی شهری، مدرس دانشگاه آزاد اسلامی
واحد علوم و تحقیقات تهران

شهرهای سالم و برخی از تجربیات برجسته راه‌گشا در مورد شهرهای اروپایی است. به طور کلی این تجربیات شکل‌دهنده زمینه‌ای است که در دهه اخیر توجه زیادی بدان شده است. با تمرکز بر بهداشت و سلامتی که در معرض آسیب‌هایی چون سالخورستگی، بیماری مزمن و بیماری‌های قابل انتقال از طریق عفونت و شهرنشینی است، می‌توان شکاف‌هایی را در برنامه‌ریزی شهری مدرن و همچنین محدودیت‌هایی در زمینه رشته برنامه‌ریزی شهری در مورد راه‌های توجه و تأثیرات گفتمان برنامه‌ریزی شهری در مورد راه‌های برخورد با سوالات قبلی (کاربری زمین، خدمات عمومی، حمل و نقل) و سوالات اخیر (تغییرات اقلیمی و تاب‌آوری) اتفاقی نیست. بیماری‌های مربوط به شهرنشینی نه تنها ناشی از آلودگی گرد و غبار و حجم وسایل نقلیه (آسیب به سیستم تنفسی و آلرژی)، بلکه ناشی از آلودگی صوتی و بویایی و عواقب سیستماتیک استرسی است که آنها بوجود می‌آورند. مطالعات آمریکا بر روی روابط زندگی شهری و سلامت نشان می‌دهد که بین استفاده از بزرگراه و کاهش فعالیت فیزیکی و بروز بیماری‌های روانی و از جمله کاهش سرمایه اجتماعی همبستگی وجود دارد. مطالعات بیانگر آسیب‌های جدی گروه‌های حساس (به علت سن، معلولیت، رنگ پوست و درآمد) در این زمینه هستند. بالعکس، دوفوریو و تروسیانی معتقدند که رابطه مثبتی بین شهرهای فشرده با سرویس حمل و نقل عمومی و فضای سبز و میزان سلامت وجود دارد. این کتاب آنچه گفته شد را به عنوان نقطه شروع عنوان می‌کند و هدف بررسی جنبه‌های مختلف شهرهای اروپایی سالم و بررسی بهترین نمونه‌ها را پیگیری می‌کند. این کتاب با استفاده از مطالعات مداوم سیاست‌های پشت هر یک از برنامه‌ها و پروژه‌هایی که باعث ایجاد تغییرات سازنده در زمینه کیفیت زندگی، سلامت و رفاه ساکنان شده‌است را تعیین می‌کند. همچنین کتاب از بین بهترین نمونه‌ها، برخی از موضوعات، راهبردها و معیارهای کلی برنامه‌ریزی شهرهای سالم اروپایی را استخراج می‌نماید.

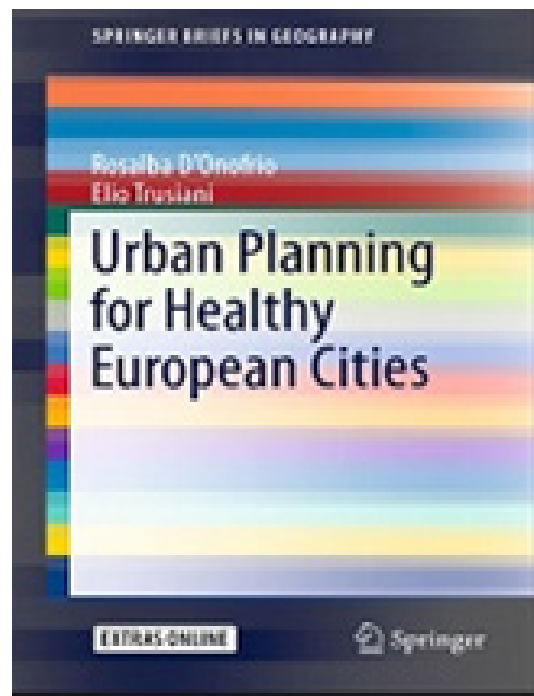
همانطور که می‌دانیم دانشگاه فرهنگیان دارای سرفصل‌های بازنگری شده در کلیه رشته‌ها می‌باشد. جغرافیا نیز یکی از رشته‌هایی است که دارای سرفصل‌های بازنگری شده است. بر همین اساس، باید منابع جدید هم جهت آگاهی و بالا بردن بنیه علمی دانشجویان ارائه گردد. در این میان ترجمه کتاب‌های خارجی با توجه به سرفصل جدید ضروری می‌باشد. برخی از سرفصل‌ها بازنگری شده عبارتند از: جغرافیای شهری با تأکید بر ایران و مسایل محیطی جهان امروز از دیدگاه جغرافیا. بر همین اساس، کتاب برنامه‌ریزی شهری برای شهرهای سالم اروپایی مورد نقد بررسی قرار گرفته است. این کتاب که توسط روزالبا دوفوریو و الیو تروسیانی نوشته شده است، به سلامت و رفاه در شهر می‌پردازد که در استدلال برنامه‌ریزی شهری معاصر و مدرن بازتاب داشته و فاصله‌ای را نشان می‌دهد که آنها را به جای اینکه به هم متصل کند از هم جدا می‌کند. همانطور که نویسنده به ما یادآور می‌شود، مسائل مربوط به علم بهداشت از جمله مسائل بنیادین در برنامه‌ریزی شهری هستند که در دومین انقلاب شهری مطرح شدند و باعث تولید ایده‌هایی در مورد شهر مدرن و حرکت برای ایده‌های مربوط به رفاه گردید. استناداردها و منطقه‌بندی به عنوان دو سنگ بنای برنامه‌ریزی مدرن، که در مرکز بازبینی امروز هستند، پاسخ فنی برنامه‌ریزان شهری اروپایی برای واقعی ساختن یک شهر سالم در طول ۸۰ سال بوده‌اند (شروع آن با نظریه عمومی ایل دفونسوردا در مورد شهرنشینی که در سال ۱۸۶۷ منتشر شد و پایان آن در منشور آتن بود که در سال ۱۹۴۲ توسط لوکوبوزیه ارائه شد). این پاسخی جهانی بود که ریشه‌ای اخلاقی داشت و توسط جنبش‌های سیاسی حمایت شد و از سوی احزاب سوسیالیستی که معتقد به شروع از نیاز نیروی کار عظیم شهرها بودند، انتشار یافت. تحقیق اصلی که در بخش اصلی کتاب ارائه شده، شامل بازسازی وسیع چارچوب اجرایی است که براساس تجربیات شهرهای اروپایی، دستاوردهای جنبش

بصری و ظاهری دارای ضعف می‌باشد؛ جلد کتاب: با توجه به عنوان کتاب در مورد شهرهای سالم اصلا طرح جلد مناسبی انتخاب نشده است.

● نقد ویژگی‌های زبانی و آموزشی کتاب روشنی و وضوح: با توجه به عنوان کتاب، نویسنده می‌توانست با آوردن تصاویر شهرها موجب روشنی و وضوح بهتر مطالب گردد. قابلیت بیان: زبان و روش بیان مطالب در این کتاب در بعضی موارد نارسا و مبهم می‌باشد؛ هماهنگی بین موضوعات: در بعضی فصول ناهماهنگی بین مطالب وجود دارد که می‌توانست بهتر بیان گردد؛

نقد کتاب برنامه‌ریزی شهری برای شهرهای سالم اروپایی بر مبنای روش کارلین مارش انجام گرفته است..

● نقد محتوایی (روند منطقی موضوعات و مطالب تدوین شده): نیاز: نویسندگان در تدوین کتاب تا حدودی بر مبنای منطق خاص و بر مبنای نیاز شهرها و شهروندان پیش رفته‌اند. رویکرد: مولفان تا حدودی سعی داشته‌اند که در جهت نظارت در ایجاد شهرهای سالم حرکت نمایند ولی باز ضعف‌هایی وجود دارد. از مهمترین ضعف آن عدم مقایسه مناطق با یکدیگر می‌باشد. هدف: نویسندگان در این کتاب هدف‌های خود را در جهت شهرهای سالم بیان کرده‌اند.

انفرادی‌سازی آموزش: در این کتاب فعالیت‌های خاصی جهت ارائه توانایی‌های دانشجوی در کلاس ارائه نشده است؛ الگوهای آموزشی: در این کتاب الگوهای آموزشی در سرتاسر کتاب به خوبی بیان نشده است؛ ویژگی‌های یادگیرنده: نویسنده در محتوای این کتاب جهت یادگیری می‌توانست با آوردن تصاویر و نمودهای واقعی بهتر عمل نماید. ایجاد انگیزش: عنوان کتاب بسیار جالب و به‌روز می‌باشد. مولفان با ارائه روش‌های عملی می‌توانستند انگیزه یادگیرنده را افزایش دهند؛ پیش‌نیازها: پیش‌نیاز خاصی جهت یادگیری بهتر و درک عملی‌تر شهرهای سالم ارائه نشده است.

توجیه مسائل: مسئله این کتاب دستیابی به شهرهای سالم و بیان معیارهایی جهت سلامت و رفاه شهروندان است. توالی و ارتباط: توالی مطالب آموزشی و ارتباط عمودی و افقی مطالب توسط نویسندگان تا حدودی رعایت شده است و اما بیشتر می‌توانست ارتباط نزدیکتری در بیان مطالب ایجاد کرد.

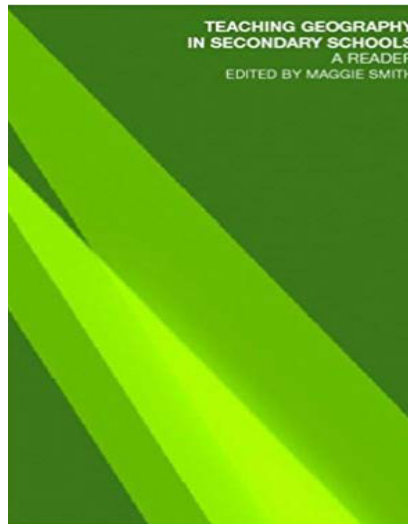
● نقد ظاهری کتاب

مولف: مولفان این کتاب متخصص در زمینه برنامه‌ریزی شهری می‌باشند؛ هزینه کتاب: هزینه این کتاب تا حدودی با قیمت و محتوای کتاب تناسب دارد؛ حروفچینی: حروفچینی و صفحه‌آرایی می‌توانست بهتر انجام شود؛

معرفی کتاب

تدریس جغرافیا در مدارس متوسطه
ویرایش مگی اسمیت، چاپ نخست ۲۰۰۲، چاپ دوم ۲۰۰۵، انتشارات روتلیج فالمر
دکتر عادل سلیمانی؛ مدرس دانشگاه فرهنگیان کرمانشاه
و دکتری تخصصی جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی

در واقع کتاب تدریس جغرافیا در مدارس متوسطه به معرفی و کاوش حوزه‌ای گسترده از مباحث امروزی و ایده‌های کلیدی جهت فراهم نمودن بستری مفید برای تدریس و آموزش موضوعات هیجان برانگیز اشاره دارد. این کتاب به تبیین و بررسی تصویر بزرگتری از آموزش جغرافیایی مربوط می‌شود. کتاب فوق‌الذکر مجموعه مقالاتی

است که توسط مربیان با تجربه‌ی حوزه مسائل مربوط به تدریس و برنامه درسی ملی نگاشته شده است و منابع ارزشمندی را برای مطالعه و تأمل دانشجومعلم، اساتید و سایر معلمان علاقمند علوم جغرافیایی فراهم می‌نماید. به نظر می‌رسد علی‌رغم محتوی متنوع و غنی این کتاب، فقدان مطالب مربوط به درس‌پژوهی در علم جغرافیا و الگوهای فعال تدریس در این حوزه و عدم ارائه شایستگی‌های تخصصی لازم برای تدریس جغرافیا از جمله نقدهای وارده بر کتاب حاضر تلقی گردد. در نهایت، مطالعه و ترجمه این کتاب ارزشمند به محققان و پژوهشگران دانشگاه فرهنگیان توصیه می‌گردد.

این کتاب مجموعه مقالات محققین و پژوهشگران توانمند است که توسط مگی اسمیت (مدرس دانشگاه اپن انگلستان و مدیر دوره‌های آموزش جغرافیای سیال و منعطف اپن دانشگاه) گردآوری و ویرایش شده و در قالب کتابی ارزشمند، تقدیم مخاطبین حوزه تعلیم و تربیت گشته است. کتاب تدریس جغرافیا در مدارس متوسطه، چهار بخش و ۲۳ عنوان را در برمی‌گیرد. بخش اول این کتاب به بحث جغرافیا در برنامه درسی مدرسه می‌پردازد و مطالبی در خصوص تغییرات علم جغرافیا و چالش‌های آن، جغرافیای مدرسه در انگلستان، سیاستگذاری‌ها و اقدامات تغییر برنامه درسی و در نهایت تأسیس مدارس جغرافیایی را در برمی‌گیرد. بخش دوم این کتاب به بحث جغرافیا در کلاس و خارج از کلاس می‌پردازد. در ذیل این بخش، مفاهیمی نظیر رویکرد مبتنی بر تحقیق در تدریس و یادگیری جغرافیا، برنامه‌ریزی درسی و بسط دوره‌ها به عنوان ابزار ارزیابی حرفه‌ای، تداوم و پیشرفت، سبک‌های تدریس و استراتژی‌های آن، تعاریف در تدریس و یادگیری جغرافیا، کاربرد سنجش و ارزیابی برای حمایت از یادگیری، دستیابی به موفقیت در جغرافیا، چشم اندازه‌ها و مشکلات، مباحثی در فناوری اطلاعات و ارتباطات و جغرافیا، فعالیت‌های میدانی در برنامه درسی جغرافیا، قلمرو در جغرافیا و در نهایت زبان و یادگیری در جغرافیا تشریح شده است. عناوینی نظیر پروژه چشم‌اندازهای جغرافیا، تغییرات محیطی و توسعه پایدار، آموزش شهروندان و جغرافیا، به سوی جغرافیای انتقادی در مدرسه، مباحث جغرافیا در عصر جهانی‌سازی نیز در بخش سوم این کتاب، تحت عنوان جغرافیا برای قرن ۲۱ مطرح شده است. بخش چهارم یا در واقع بخش آخر این کتاب پژوهش، جغرافیا و توسعه حرفه‌ای را تشریح نموده و به نقش پژوهش در حمایت از تدریس و یادگیری پرداخته است. همچنین در این بخش، از درک چگونگی یادگیری معلمان جغرافیا در شغل خود به عنوان شاخصی مهم در توسعه حرفه‌ای آنان یاد شده است و نهایت اقدام‌پژوهی را به مثابه ابزاری حرفه‌ای برای بهبود آموزش جغرافیا مورد بررسی قرار داده است.

معرفی کتاب

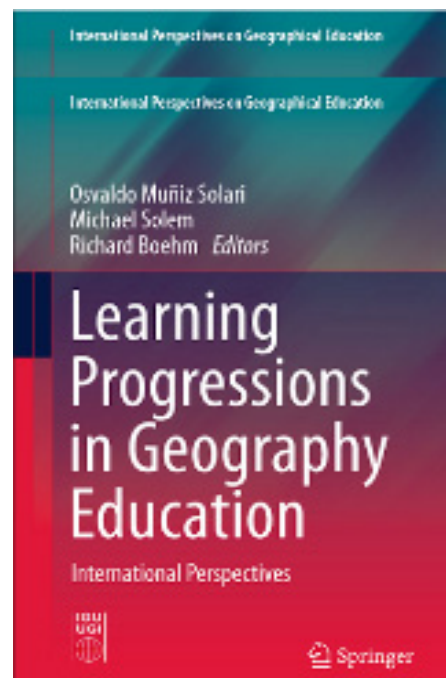

پیشرفت تحصیلی در آموزش جغرافیا: دیدگاه‌های بین‌المللی
دکتر پری موسی‌پور میانه‌ی؛ استادیار دانشگاه فرهنگیان

در عین حال، تمایز مهم بین پیشرفت جغرافیا و پیشرفت جغرافیایی را نیز ارائه می‌دهند. نویسندگان خواستار بازنگری در اهداف و رویکردهای جغرافیایی در نظام مدرسه کشور استرالیا و نیوزلند هستند. در فصل دوم، نویسندگان به بررسی موضع‌گیری در مورد مفهوم‌سازی دقیق از پیشرفت در کشور آلمان می‌پردازند زیرا به یکی از مشکلات اصلی مرتبط با ایده‌های اصلی رشته منجر می‌شود. در فصل سوم، نویسندگان به بررسی خط‌مشی مرتبط با پیشرفت تحصیلی پرداخته‌اند. آنها روی انگلستان تمرکز می‌کنند تا اظهار نظر در مورد سیاست آموزشی این کشور را بیان کنند. در فصل چهارم، نویسندگان سنت‌های انتخابی مبتنی بر آموزه‌هایی که دیدگاه ایستا از محتوای موضوع را دارد، تشریح می‌کنند. نویسندگان پژوهش‌های بین‌رشته‌ای که سبب ادغام دانش و جلوگیری از تفکر سلسله‌مراتبی می‌شود را توصیه می‌کنند. در فصل پنجم، نویسندگان پیشنهاد یک تمرین دائمی در قالب سیستم آموزشی چینی را ارائه می‌دهند و بیان می‌کنند مدل‌های تحقیق پیشرفت تحصیلی هنوز در زمینه تئوری و اعتبار عملی ضعیف هستند. نتیجه، نیازمند تلاش مشترک یک گروه پژوهشی از مربیان است. در فصل ششم نویسندگان یک برنامه درسی اجباری و غیراجباری را در بستر سیستم مدرسه اسپانیا مورد بحث قرار می‌دهند. نویسندگان معتقدند تحقیق و توسعه باید بیشتر شامل ارزیابی‌ها و تغییرات براساس تجربه عملی باشد. در فصل هفتم که مربوط به توسعه برنامه درسی و پیشرفت‌های یادگیری جغرافیایی است، نگارندگان بر ساخت تفکر جغرافیایی در مدارس سنگاپور متمرکز می‌شوند و از تغییرات اقلیمی جهانی به عنوان یک مرجع در سطوح مختلف نظام آموزشی استفاده می‌کنند. در فصل هشتم، نویسندگان تمرکز خود را بر کشورهای فلاند و بلژیک گذاشته و به بررسی اولویت‌های دیگر بجز پیشرفت یادگیری می‌پردازند. در فصل نهم نویسندگان ادامه بحث در مورد تحقیقات میان رشته‌ای در پیشرفت یادگیری را ادامه می‌دهند. توصیه‌های نویسندگان برای تحقیقات میان رشته‌ای بر اساس نیاز فوری برای ایجاد محتوای جغرافیایی قوی و دانش محتوایی آموزشی است. از اینرو، حتی مرحله ارزیابی باید توسط خود و ارزیابی همکار انجام شود.

این کتاب که توسط اسوالدو منیز سولاری، مایکل سلیم و ریچارد بوهم تدوین و توسط انتشارات اشپینگر در سال ۲۰۱۷ چاپ شده است، به ایجاد یک بنیاد برای همکاری بین‌المللی و تطبیقی در زمینه پیشرفت‌های آموزش جغرافیا تاکید دارد. از

سال ۲۰۱۳، مرکز ملی تحقیقات جغرافیای آموزش و پرورش، پروژه‌ای تحت عنوان GeoProgressions را در تلاش برای ایجاد ظرفیت برای انجام تحقیقات در مورد پیشرفت‌های یادگیری در زمینه آموزش جغرافیایی ایالات متحده، هدایت کرده است. یکی از نتایج عمده GeoProgressions انتشار پیشرفته یادگیری برای نقشه‌ها، تکنولوژی جغرافیایی و تفکر فضایی است. این کتاب برای پیشرفت تحصیلی در درس جغرافیا پتانسیل قابل ملاحظه‌ای برای کمک به مدیران و معلمان با ارائه شواهدی از درک مفهومی دانش‌آموزان از محتوای آموزشی همراه با مثال‌های فراوان ارائه داده است که می‌تواند به عنوان مدل بالقوه برای جغرافیدانانی که به دنبال مطالعات در مورد پیشرفت‌های یادگیری در ارتباط با زمینه‌های دیگر از دانش جغرافیایی هستند، مورد استفاده قرار گیرد. همچنین، این کتاب به بررسی کاربرد عملی برای آموزش پیشرفت تحصیلی در آموزش جغرافیا پرداخته است و مدل‌هایی برای تحقیق پیشرفت تحصیلی در رشته‌های جغرافیا ارائه داده است. کتاب از ۱۰ فصل تشکیل شده است: در فصل اول کتاب نویسندگان سفر خود را آغاز کردند تا به پرسش از پیشرفت‌های جغرافیایی برسند و

این به نوبه خود روند یادگیری پیشرفت در آموزش جغرافیایی را افزایش خواهد داد. نهایتاً در فصل دهم، نویسنده کتاب را با مرور کلی و چشم‌انداز آینده به پایان می‌رساند. این کتاب به طور خلاصه، تمام فصل‌ها یک سوال اساسی دارند: معنی پیشرفت

در آموزش جغرافیایی چیست؟ نویسندگان این کتاب در تجارب چندبعدی یعنی، جامعه، فرهنگ‌ها، نهادها و آموزش، امیدوارند بحث نوآورانه‌ای درباره نحوه پیشرفت یادگیری در آموزش جغرافیا و بهبود و تقویت نقش جغرافیا در نظام آموزشی ایجاد شود.

رویدادهای مهم دانشگاه فرهنگیان

اولین نشست تخصصی جغرافیا، پردیس بنت الهدی گیلان

مشکلات آموزش جغرافیا و راهکارهای آن در دانشگاه‌ها با تاکید بر دانشگاه فرهنگیان «در تاریخ ۲۳ آبان ۱۳۹۷ برگزار گردید. در این نشست تخصصی، دکتر نصرالله مولایی هاشجین استاد دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت و رئیس انجمن علمی جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی شعبه گیلان، دکتر مجید یاسوری استاد دانشگاه گیلان، دکتر نورالدین عظیمی دانشیار دانشگاه گیلان و دکتر پری موسی‌پور میاندھی استادیار دانشگاه فرهنگیان شرکت داشتند. در ابتدا خانم دکتر پری موسی‌پور میاندھی توضیحاتی در مورد محیط جغرافیایی که یکی از ارکان عمده تشکیل‌دهنده هویت ملی دانش‌آموزان و دانشجویان در همه کشورها است ارائه دادند و بیان کردند هرگاه آموزش جغرافیا در کشوری تضعیف یا حذف شده است، پس از مدتی سبب کاهش آگاهی‌های محیطی افراد شده و به شکل بی‌هویتی محیطی، لامکانی و امثال آن در افراد ظاهر شده و افراد در درک مکانی که در آن زندگی می‌کنند دچار اختلال شده‌اند. به همین سبب، جغرافیا به همراه با تاریخ، به عنوان دو عضو برنامه‌های درسی، هویت‌بخشی زمان و مکان را در دانش‌آموزان و دانشجویان را برعهده داشته‌اند. علاوه بر این، دانشجویان با مطالعه موضوع جغرافیا نسبت به موقعیت زندگی خویش در مقیاس‌های مختلف محلی، کشوری، منطقه‌ای و جهانی درک صحیحی پیدا می‌کنند. پس از بیان اهمیت آموزش جغرافیایی گزارش مبسوطی از فعالیت‌های برگزار شده برای دانشجو معلمان آموزش جغرافیا را ارائه شد.

نشست تخصصی با عنوان مسایل و مشکلات و راهکارهای آموزش جغرافیا در دانشگاه‌ها با تاکید بر دانشگاه تهیه و تنظیم: دکتر پری موسی‌پور میاندھی مهمترین رویداد دانشگاه فرهنگیان در رشته آموزش جغرافیا برگزاری اولین نشست تخصصی جغرافیای دانشگاه فرهنگیان کشور با میزبانی پردیس بنت‌الهدی صدر گیلان (خواهران) بود که با همکاری انجمن علمی جغرافیا

سخنران دوم نشست آقای دکتر نصراله مولایی هاشجین بودند. در ابتدای سخنرانی خود، وی در مورد مفهوم علم که شناخت ناشناخته‌ها می‌باشد توضیح دادند و سپس به مفهوم جغرافیا اشاره نمود و گفتند: جغرافیا مطالعه تحلیل و تبیین فضایی انسان و محیط طبیعی او در قالب جمعیت، فعالیت و سرزمین است. وظیفه و رسالت جغرافیا و جغرافیدان، مهندسی جغرافیایی فضایی یعنی سرزمین ملی، منطقه‌ای، ناحیه‌ای و محلی است. ایشان فضای جغرافیایی را پهنه‌های زیست انسان عنوان نمودند و ادامه دادند: استفاده از منابع محیطی-اکولوژیکی با رویکرد توسعه درون‌زا و با بهره‌گیری از توسعه برون‌زا با راهبرد مهندسی جغرافیای فضا باید صورت گیرد و برای مهندسی جغرافیایی فضا باید سه عامل شناخت، تحلیل و تبیین صورت گیرد. ایشان در ادامه گفتند: زمین آزمایشگاه جغرافیا است و تمام فعالیت‌های انسان مانند مسافرت‌های علمی در زمین انجام می‌گیرد.

سخنران سوم آقای دکتر نورالدین عظیمی بودند. ایشان به بررسی آموزش جغرافیا در کانادا پرداختند. در ابتدای صحبت آقای دکتر نورالدین عظیمی عنوان کردند که آموزش در کانادا یک مسئولیت استانی است. لذا هر استان کنترل شدیدی بر روی برنامه‌های آموزشی خود دارد و قانون اساسی کانادا از دخالت زیاد دولت مرکزی در امر آموزش جلوگیری می‌کند. در ادامه، وی به بررسی آموزش جغرافیا از پیش از دبستان تا دانشگاه پرداختند و بیان کردند که در کانادا در دوره کودکی آموزش جغرافیا داده نمی‌شود و در دوره دبستان از کلاس اول تا ششم درسی به نام مطالعات اجتماعی دارند که مطالب جغرافیایی در آن بیان شده است. اما در دوره میانی، دانش‌آموزان پایه‌های ششم و هفتم و هشتم مجبور به گذراندن یک درس با عنوان جغرافیا و مطالعات اجتماعی هستند. موضوعات درس جغرافیا در این کلاس‌ها بیشتر مربوط به موضوعات جغرافیای طبیعی است. از کلاس نهم تا دوازدهم، دانش‌آموزان باید یک درس جغرافیا را بگذرانند.

سخنران آخر آقای دکتر مجید یاسوری بود. وی به بررسی مشکلات آموزش جغرافیا پرداختند و بیان داشتند: از مهمترین مشکلات آموزش جغرافیا مشکلات نظام آموزشی کشور بوده که خود بر دو قسم کمی گرایشی و عدم ارتباط موثر با جامعه می باشد. به زعم وی، موضوع علم جغرافیا انسان (چه نوع انسانی با چه نوع فرهنگی)، محیط (چه محیطی با چه ویژگی هایی)، چپستی، چرایی و چگونگی است. او در ادامه در مورد دانشگاه فرهنگیان چنین بیان داشتند: دانشگاه فرهنگیان در زمینه آموزش محتوا باید پوشش داده شود. وی در مورد مهارت نیز بیان کرد که دانشجو معلم باید مهارت ارایه، مهارت تسلط بر محتوا، مهارت نظم، صداقت، نحوه برخورد و ارتباط با دانش آموز و غیره را داشته باشد. وی در پایان دوباره به مبحث مشکلات آموزش جغرافیا پرداخت و مهمترین مشکلات آن را ارتباط ناکافی دانشگاه ها با جامعه، عدم وفاق علمی در قلمرو علم جغرافیا در وحدت و کثرت، عدم انطباق برخی از سرفصل ها با نیاز جامعه، فقدان سفرهای علمی و تجهیزات عنوان کردند.

اولین همایش ملی دانشجویی جغرافیا و برنامه ریزی
دانشگاه گیلان با همکاری دانشجویان دبیری جغرافیا دانشگاه فرهنگیان

تقدیر تشکر از دکتر نصرالله مولایی هاشجین و دکتر نورالدین عظیمی

تقدیر تشکر از دکتر مجید یاسوری و پایان نشست تخصصی جغرافیا

تقویم کنفرانس‌های جغرافیا در سال ۲۰۱۹

۱

عنوان همایش: دومین همایش ملی آموزش جغرافیا در مدارس کشور

۲۰ دی ماه ۱۳۹۷

مکان برگزاری همایش: تهران

محورهای همایش:

- آموزش رسمی و غیررسمی
- انرژی و منابع آب
- گردشگری
- منابع طبیعی (دریا، جنگل، مرتع، خاک، کوهستان و فضای سبز)
- صنعت و خدمات و موضوعات مرتبط.

با توجه به اینکه این همایش به صورت رسمی برگزار می‌گردد، کلیه مقالات این کنفرانس در پایگاه سیویلیکا و نیز کنسرسیوم محتوای ملی نمایه خواهد شد و شما می‌توانید با اطمینان کامل، مقالات خود را در این همایش ارائه نموده و از امتیازات علمی ارائه مقاله کنفرانس با دریافت گواهی کنفرانس استفاده نمایید. اطلاعات بیشتر از طریق سایت www.Geoedu.ir قابل بازبینی است.

۲

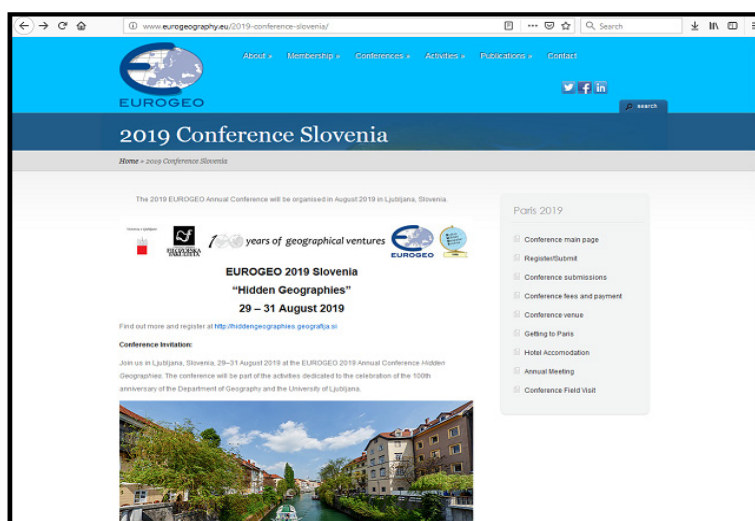
عنوان کنفرانس: جغرافیای پنهان

۲۹ تا ۳۱ آگوست ۲۰۱۹

مکان برگزاری همایش: اسلونی، لیوبلیانا

محورهای اصلی کنفرانس عبارتند از:

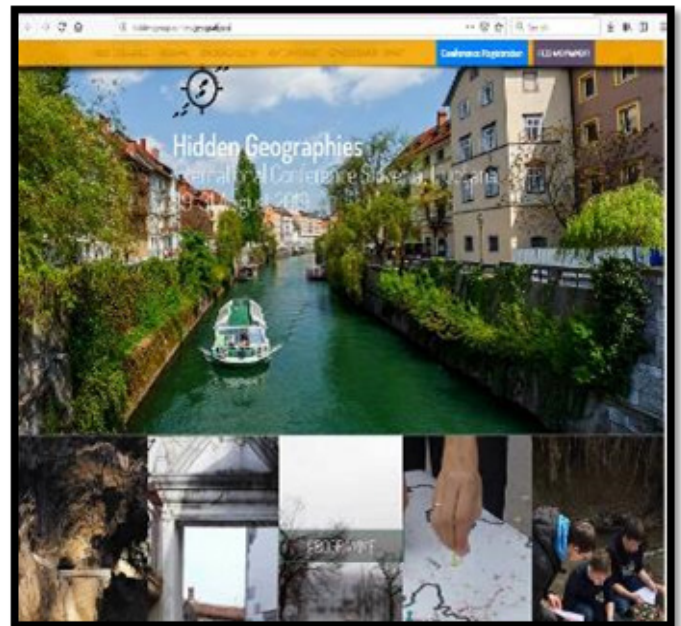
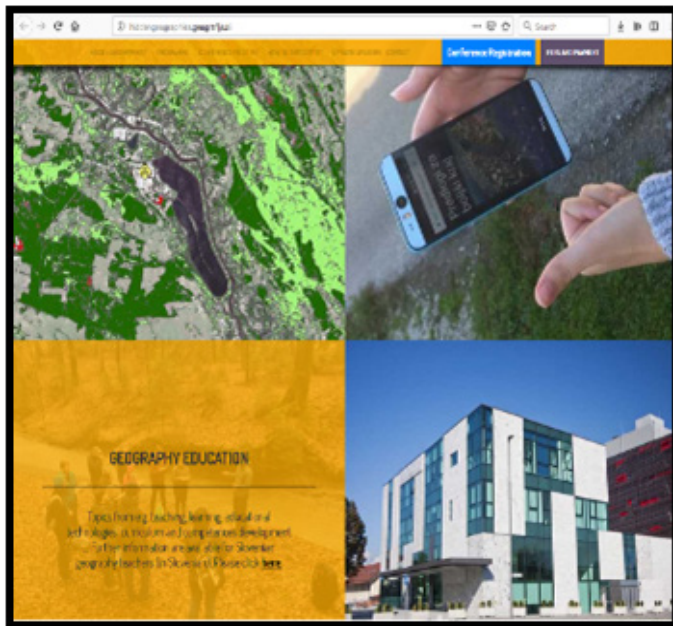
- جغرافیای فیزیکی (ژئومورفولوژی، آب و هواشناسی، هیدرولوژی، زیست‌شناسی و غیره)
- جغرافیای انسانی (جغرافیای جمعیت، جغرافیای اجتماعی، جغرافیای فرهنگی، جغرافیای اقتصادی، جغرافیای سیاسی)
- علوم زمین‌شناسی (GIS و علوم اطلاعات جغرافیایی، سنجش از دور، نقشه‌برداری و غیره)
- مطالعات میان‌رشته‌ای (حفاظت از محیط‌زیست، خدمات اکوسیستم، مطالعات شهری و منطقه‌ای، مطالعات کوهستانی، خطرات طبیعی، گردشگری، جامعه‌شناسی فضایی/محیطی، روانشناسی، شناخت فضایی، ادراک، رفتار و غیره)
- آموزش جغرافیا (تدریس، یادگیری، فنون آموزشی، توسعه برنامه درسی و مهارت و غیره)

جغرافیای پنهان به معنای وسیع‌تر به روش‌های فضایی، ویژگی‌های طبیعی یا فرهنگی، واقعی یا تصورات، روابط یا فرآیندهای در یک چشم‌انداز اشاره می‌کند که در هر معنی ممکن پنهان شده‌اند. پنهان کردن ممکن است عمدی باشد، مثلاً برای محافظت از محیط طبیعی، حفظ حریم خصوصی، یا حقوق بشر و یا کسب امتیاز اقتصادی و سیاسی. با این حال، اکثریت مناطق جغرافیایی با توجه به کمبود اطلاعات و یا کمبود دانش در مورد چگونگی مقابله با آنها پنهان می‌مانند. جغرافیای پنهان در همه جا وجود دارد و بسیاری از آنها تأثیرات قابل توجهی بر فرآیندهای طبیعی و اجتماعی دیگر دارند که در نتیجه موجب تغییرات در چشم‌انداز، اقتصاد، فرهنگ، بهداشت و یا کیفیت زندگی می‌شوند. برای اطلاعات بیشتر، به سایت همایش به آدرس ذیل مراجعه شود.

<http://hiddengeographies.geografija.si>

<http://www.eurogeography.eu/2019-conference-slovenia>

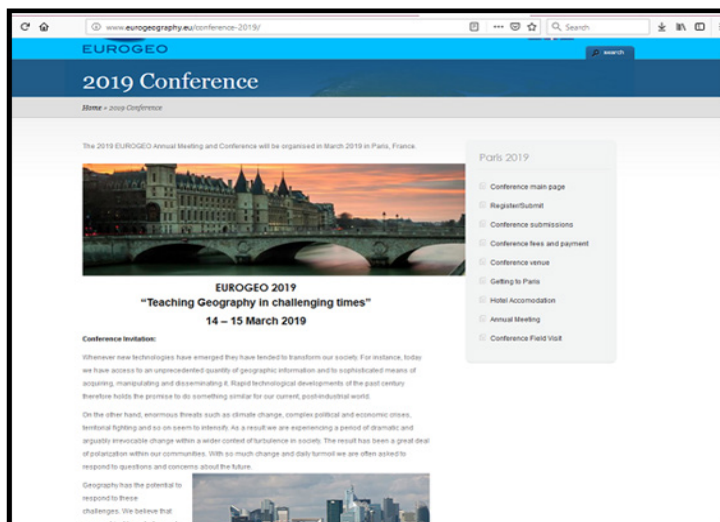
تصویرمحوهای اصلی کنفرانس جغرافیای پنهان در سایت

عنوان کنفرانس: آموزش جغرافیا در زمان چالش

۱۴ و ۱۵ مارس ۲۰۱۹

مکان برگزاری همایش: پاریس

۳

امروز ما به تعداد بی‌سابقه‌ای از اطلاعات جغرافیایی و ابزار پیشرفته دستیابی، دستکاری و انتشار آن دسترسی داریم. از سوی دیگر، به نظر می‌رسد تهدیدات عظیم مانند تغییرات آب و هوایی، بحران‌های سیاسی و اقتصادی پیچیده، مبارزه ارضی و غیره تشدید شود. در نتیجه ما دوره‌ای از تغییرات چشمگیر و غیرقابل برگشتی را در یک چارچوب وسیع‌تر آشنفتگی در جامعه تجربه می‌کنیم. جغرافیا توانایی پاسخ دادن به این چالش‌ها را دارد. آموزش جغرافیا در زمان چالش فرصتی برای بحث در مورد نقش و پتانسیل جغرافیا برای حل مسائل امروز و آینده و همچنین پاسخ به نیازهای جامعه و جهان خواهد بود. اطلاعات مربوط به همایش در سایت زیر قابل بازیابی است: sylvie.tadros@millenniumhotels.com
/2019-<http://www.eurogeography.eu/conference>

نامه بالندگی دانشگاه فرهنگیان
● شماره چهارم ● تیر ۱۳۹۷
مدیر مسئول
دکتر رضا کچوئیان
دبیر علمی
دکتر حاتم فرجی
مدیر اجرایی
فاطمه مقاره زاده
سر دبیر محتوایی این شماره
دکتر پری موسی پور میاندهی
طراح و صفحه آر:
اسماعیل عظیمی، زهره علوی
شماره تماس
(۰۲۱) ۸۷۷۵۱۴۱۰

